

České klima 2024

Reprezentativní výzkum veřejného mínění v otázkách změny klimatu,
dekarbonizace a Zelené dohody

Základní výzkumný report verze 1.6

PhDr. Jan Krajhanzl, Ph.D., Mgr. Tomáš Chabada, Ph.D., Mgr. Zdeňka Lechnerová,
Mgr. et Mgr. Tomáš Protivínský, M.A., Mgr. Renata Svobodová, MgA. Marcel Otruba a další

2050
INSTITUT

České klima 2024

Tímto **reprezentativním šetřením** navazujeme na sérii výzkumů z předchozích let, ve kterých se náš tým věnoval veřejnému mínění v oblasti ochrany klimatu. Na základě **dat od 2 299 dotazovaných** ukazujeme, na čem se shodne a v čem se názorově rozchází česká veřejnost v otázkách dekarbonizace a Zelené dohody.

Pro hlubší vhled do rozložení názorových skupin české veřejnosti přinášíme výsledky datové analýzy, tzv. segmentace, která nabízí profily **sedmi skupin obyvatel Česka ve vztahu k ochraně klimatu**.

V tuto chvíli zveřejňujeme **první report** z aktuálního výzkumu se základními výsledky, další budou následovat: například se zaměřením na dopravní a energetickou chudobu, vývoj názorů české veřejnosti během uplynulých let apod.

Institut 2050

Výzkum České klima 2024 realizovalo výzkumné a komunikační centrum Institut 2050. Naším posláním je **porozumět různým skupinám české a slovenské veřejnosti**, a pomáhat s komunikací, která je reálně podpoří v ochraně přírody a životního prostředí.

Realizujeme proto **výzkumy veřejného mínění** a designujeme **komunikační strategie**, které rozšiřují naše znalosti o tom, jak **stavět mosty mezi environmentálními tématy a pestrým spektrem cílových skupin**. V různých oblastech spolupracujeme s desítkami institucí a organizací v České republice i na Slovensku.

Děkujeme všem, kteří si uvědomují, jak jsou kvalitní a nezávislá data důležitá pro tak komplikovaný společenský proces jako je dekarbonizace, a rozhodli se náš reprezentativní výzkum podpořit.

**ZMĚNA
K
LEPSÍMU**

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Reprezentativní data: parametry sběru dat

Termín pilotního sběru dat

30. 5. až 6. 6. 2024

Termín hlavního sběru dat

9. 6. až 24. 8. 2024

Velikost výzkumného vzorku

2 299 respondentů a respondentek: z toho CAWI (on-line) 2 049 a CAPI (v terénu) 250 dotazníků; níže v reportu uvádíme u každé otázky počet dotazovaných, který je v návaznosti na použitý design dotazování u několika otázek nižší.

Kvótní výběr

podle pohlaví, věku, vzdělání, velikosti místa bydliště, příjmu, intenzity používání internetu – pro dosažení vysoké reprezentativity nejen ve formě běžného kvótního výběru, ale také vzájemných kombinací/křížení vybraných kvót; získaný vzorek byl následně dovažován i podle voličské preference v minulých volbách do poslanecké sněmovny.

Nadstandardní kontroly dat

CAPI: kontrola audionahrávek z rozhovorů provedených v terénu, CAWI: kontrola pozornosti u on-line vyplňování dotazníku; CAPI+CAWI: vyřazení dotazníků, které byly vyplněny příliš rychle.

Zajištění sběru dat

STEM/MARK

SOUHRN

Podle srovnání s aktuálními daty Českého statistického úřadu (detailně na další straně) je výzkum reprezentativní pro populaci České republiky ve věku od 15 let.

Poznámka k reportu

Položky jsou ve většině grafů seřazeny podle průměru. Hodnoty jsou zaokrouhleny na celá čísla, a mohou v některých případech dosahovat i součtu 99 % či 101 % (například u segmentace).

Reprezentativní data: porovnání vzorku a populace ČR

POHLAVÍ	% ve výzkumu	% po vážení	% v ČR
muži	48,7 %	48,7 %	48,6 %
ženy	51,3 %	51,3 %	51,4 %

VĚK	% ve výzkumu	% po vážení	% v ČR
15-19 let	6,4 %	6,1 %	6,2 %
20-29 let	10,6 %	11,8 %	11,9 %
30-39 let	16,5 %	15,9 %	16,0 %
40-49 let	20,2 %	19,4 %	19,5 %
50-64 let	23,1 %	22,3 %	22,3 %
65+ let	23,1 %	24,3 %	24,3 %

VZDĚLÁNÍ	% ve výzkumu	% po vážení	% v ČR
základní nebo bez vzdělání	11,2 %	13,2 %	13,2 %
SŠ bez maturity	32,5 %	32,2 %	32,2 %
SŠ s maturitou	34,4 %	33,8 %	33,9 %
Vysokoškolské (VOŠ)	21,9 %	20,8 %	20,8 %

VELIKOST MÍSTA BYDLIŠTĚ	% ve výzkumu	% po vážení	% v ČR
do 999 obyvatel	16,5 %	16,9 %	16,9 %
1 000 - 4 999 obyvatel	22,3 %	22,3 %	22,3 %
5 000 - 19 999 obyvatel	17,9 %	18,0 %	18,0 %
20 000 - 99 999 obyvatel	21,4 %	20,2 %	20,1 %
100 000 a více obyvatel	21,9 %	22,6 %	22,7 %

JAK VYCHÁZÍ S PŘÍJMEM	% ve výzkumu	% po vážení	% v ČR
s velkými obtížemi	4,4 %	3,7 %	3,8 %
s obtížemi	11,8 %	9,9 %	10,0 %
s menšími obtížemi	33,8 %	29,0 %	29,0 %
docela snadno	33,5 %	39,7 %	39,6 %
snadno	13,4 %	14,3 %	14,3 %
velmi snadno	3,0 %	3,4 %	3,4 %

KRAJ	% ve výzkumu	% po vážení	% v ČR
Praha	12,6 %	12,5 %	12,6 %
Středočeský	13,0 %	13,1 %	13,0 %
Jihočeský	6,1 %	6,1 %	6,1 %
Plzeňský	5,6 %	5,7 %	5,6 %
Karlovarský	2,8 %	2,7 %	2,8 %
Ústecký	7,6 %	7,5 %	7,6 %
Liberecký	4,2 %	4,1 %	4,2 %
Královéhradecký	5,2 %	5,2 %	5,2 %
Pardubický	4,9 %	4,9 %	4,9 %
Vysočina	4,8 %	4,8 %	4,8 %
Jihomoravský	11,2 %	11,2 %	11,2 %
Olomoucký	5,9 %	5,8 %	5,9 %
Zlínský	5,4 %	5,4 %	5,4 %
Moravskoslezský	11,1 %	11,1 %	11,1 %

POUŽÍVÁNÍ INTERNETU	% ve výzkumu	% po vážení	% v ČR
denně nebo skoro denně	90,0 %	89,9 %	90,0 %
občas	3,5 %	3,5 %	3,5 %
vůbec nebo skoro vůbec	6,5 %	6,6 %	6,5 %

VOLENÁ STRANA VE VOLBÁCH 2021	% ve výzkumu	% po vážení	% v ČR
SPOLU	16,1 %	16,4 %	16,4 %
ANO	24,4 %	16,0 %	16,0 %
KOALICI Piráti + STAN	10,2 %	9,2 %	9,2 %
SPD	7,4 %	5,6 %	5,6 %
Přísaha	2,2 %	2,7 %	2,8 %
ČSSD	2,5 %	2,8 %	2,8 %
KSČM	1,8 %	2,1 %	2,1 %
Ostatní	5,5 %	4,1 %	4,1 %
Nevolil	29,9 %	41,2 %	41,2 %

O nás

Jen tady máte vzácnou možnost vidět nás všechny pohromadě, protože tým Institutu 2050 a jeho spolupracovníků, kteří připravovali výzkum České klima 2024, je rozset po celém Česku a Slovensku. Děkujeme také ostatním, kteří nám s výzkumem a vším kolem vypomohli, především **Bc. Zuzaně Zagarové a Mgr. Dagmar Krajhanzlové, velké poděkování posíláme také všem, kteří nám při přípravě výzkumu a designu dotazníku věnovali svůj čas a přispěli svými cennými nápady a komentáři.**

PhDr. Jan Krajhanzl, Ph.D.

ředitel I2050, psycholog
a expert na komunikační strategie

Mgr. Tomáš Chabada, Ph.D.

hlavní analytik I2050, sociolog
a koordinátor pro projekty na Slovensku

Mgr. Zdeňka Lechnerová

socioložka a projektová
koordinátorka

Mgr. Renata Svobodová

analytička a environmentalistka

MgA. Marcel Otruba

grafik a ilustrátor segmentů

Mgr. et Mgr. Tomáš Protivínský, M.A.

datový analytik

Naše výzkumy v ochraně klimatu

+ kromě uvedených reprezentativních výzkumů veřejného mínění v České republice a na Slovensku také další kvalitativní i experimentální studie

Jak pracujeme v Institutu 2050? #1

Jsme specialisté V našem komorním týmu máme dohromady více než 40 let zkušeností se sociálněvědním výzkumem v environmentální problematice. V našich šetřeních nezjišťujeme, kdo vyhraje příští parlamentní volby nebo jak prodat lidem novou Škodovku, ale věnujeme veškerou svou pozornost výzkumu veřejného mínění v oblasti ochrany přírody a životního prostředí. Důležitá je pro nás nejen expertíza v oblasti výzkumu a komunikace, ale průběžně sledujeme také odborné, zpravodajské i kuloární dění v této problematice. Realizujeme sami i ve spolupráci s dalšími partnery výzkumy, analyzujeme dostupná data, sledujeme nově publikované výzkumy a studie u nás i ve světě a o této problematice jsme napsali i knihu, která se stala krátce po svém vydání [nejstahovanější knihou Masarykovy univerzity](#).

Nadstandardně kvalitní data Cítíme odpovědnost za výsledky našich výzkumů, které už radu let inspirují hledání českých cest k dekarbonizaci a formují veřejnou debatu o ochraně klimatu a dalších environmentálních otázkách. Za spolehlivost svých dat si proto potřebujeme stát a výzkumy tedy designujeme tak, aby měly nadstandardní datový základ, který má jen zlomek českých výzkumů veřejného mínění: vzorky standardně přes 2 000 respondentů a respondentek, křížené kvóty (kontrolující např. zastoupení žen vysokoškolaček či seniorů z velkých měst), on-line sběr doplněný vždy přímým dotazováním offlinové populace, audiokontroly průběhu dotazování, kontroly pozornosti a vylučování těch, kteří dotazníky jen v rychlosti naklikají. Sběr dat realizujeme ve spolupráci

s renomovanými sociologickými agenturami, které udržují své vlastní respondentské a tazatelské sítě.

Unikátní data Kombinujeme reprezentativní výzkumy veřejného mínění s kvalitativními studiemi (hloubkové rozhovory, focus groups) a komunikačními experimenty. Díky naší specializaci tak máme patrně nejrozsáhlejší databázi dat, které jsou v oblasti ochrany klimatu, resp. ochrany přírody a životního prostředí v České republice a na Slovensku k dispozici.

Aplikovaný výzkum Víme, jak velký rozdíl je mezi aplikovaným a základním výzkumem. Většina z nás pochází z akademického prostředí, nicméně opakovaně jsme si ověřili, že otázky, které se skloňují v akademické debatě a které si kladou naši partneři v praxi se často výrazně liší. Přestože jsou nám bližší výzkumy sociologických agentur než řady týmů z akademie, své akademické zkušenosti využíváme pro praxi: v robustnější metodologii našich šetření, orientaci v tom, jaké způsoby dotazování se používají v zahraničí i při designu statistických analýz. Oproti akademickému výzkumu se více věnujeme kulturním, politickým, ekonomickým i environmentálním specifikům českého a slovenského veřejného mínění, které jsou důležité pro naše partnery z praxe.

Jak pracujeme v Institutu 2050? #2

Inovace ve výzkumu V českém prostředí jsme jako první začali v roce 2015 realizovat segmentační výzkumy, které se dostali do širšího povědomí projektem Six Americas z Yale Program on Climate Change Communication a v Česku pak výzkumem Rozdělení svobodou z roku 2019. Jako první jsme začali testovat klimatickou gramotnost nebo sledovat vazby názorů veřejnosti na jejich mediální chování a politické názory a preference. Do každého výzkumu zařazujeme nové otázky, např. zjišťování preferencí ke scénářům dekarbonizace, testování rétoriky ochrany klimatu, zkoumání vztahu k nostalgii, mapování společenských potřeb a další.

Mezioborovost V naší práci čerpáme ze sociologických, psycho-logických, komunikačních i environmentalistických expertíz. Víme, že k různým výzkumným otázkám jsou vhodné různé výzkumné metody, máme rádi metodologickou pluralitu a kombinujeme proto různé přístupy (např. kvantitativní, experimentální a kvalitativní).

Naše role Ochranu klimatu považujeme za důležité téma dnešní doby. Kvalitní data o veřejném mínění, na které se naši čtenáři a čtenářky mohou spolehnout, považujeme za jednu z důležitých komponent k úspěšnému zvládnutí dekarbonizace. Sledujeme i výzkumy akademických pracovišť a sociologických agentur a víme, že naše výsledky v porovnání stejných/podobných otázek nevybočují: nejsou ani zelenější, ani fosilnější než data jiných agentur.

Data a politika České instituce i další aktéři ochrany klimatu potřebují vědět, kde mají u veřejnosti „zelenou“ a kde veřejnost plánované kroky nechápe nebo přímo odmítá. Proto přinášíme i zjištění, která mohou být různým aktérům ochrany klimatu proti srsti. Transformaci nelze provést naslepo, odněkud z uzavřených kanceláří, na druhou stranu nefandíme marketingové politice, která se otáčí jako korouhvička podle názorů veřejnosti. Výzkumy mají ukázat, na čem je potřeba více pracovat, nikoliv jakým tématům se populisticky vyhnout. Naše výzkumy často dávají hlas mlčící většině, tedy obyvatelům, kteří necítí potřebu sdílet své názory na sociálních sítích nebo v diskusích pod články v médiích.

S praxí a pro praxi Otázky spojené s dekarbonizací průběžně konzultujeme s experty a expertkami, abychom čerpali z ověřených informací a uměli poskytnout data, která v praxi chybějí (ať už potěší či nepotěší). Promyšleně designovaná šetření jsou pro nás datovým základem pro přípravu komunikačních strategií pro různé naše partnery. Ty konzultačně doprovázíme, aby jen nepřesvědčovali přesvědčené, ale dokázali oslovit nové části společnosti.

Medializace a popularizace Protože naše výzkumy jsou primárně určeny pro praxi a veřejnou debatu, sdílíme je se zainteresovaným publikem. Většinu šetření publikujeme ve spolupráci s předními českými médii, vystupujeme na konferencích, seminářích i workshopech. Popularizační formou se snažíme představit naše výsledky tak, aby byly pro veřejnost srozumitelné.

5 minutové shrnutí

- > Co jsou ty nejdůležitější výsledky, které výzkum České klima 2024 přináší?

Zhuštěný přehled klíčových zjištění z výzkumu České klima 2024 #1

KONTEXT

Pozitivní vztah k ochraně přírody trvá Blízké myšlenky ochrany přírody a životního prostředí pro 72 % (str. 14); za ochránce přírody se považuje 64 % (pro srv. za vlastence 71 %, za demokrata 61 %; str. 15); jako mediální téma zajímá příroda 73 %, životní prostředí 56 %, změna klimatu 42 % (pro srv. zdraví 69 %, filmy 57 %, sport 39 %, politika 38 %; str. 16-17).

NÁZORY NA PROBLÉM

Zpámá realita změny klimatu Podle 71 % probíhá změna klimatu, podle 6 % k ní nedojde, podle 7 % v budoucnu, 17 % neví – ve srovnání s předchozími lety v rámci statistické odchylky (str. 20).

Zpámý problém Dopad změny klimatu na ČR je závažný problém podle 62 %, sucho 73 %, dopad změny klimatu na respondenty a jejich blízké 45 % (str. 18).

Zpámá urgence Jednat máme co nejdříve/ihned podle 52 %, v tomto desetiletí podle dalších 25 % (str. 23).

Zpámý rozsah změny Přes 70 % ví, že pro řešení změny klimatu se u nás musí změnit politika, ekonomika, technologie a životní styl (str. 24).

Neznámá role Česka a nedostatek informací Naše klimatické cíle zná cca 20 %, o velikosti českých emisí skleníkových plynů jen 5 %, nebo že ropné firmy dlouhá léta zatajovaly hrozbu změny klimatu (str. 21).

NÁZORY NA ŘEŠENÍ

Podpora pro ochranu klimatu 71 % uvádí, že jim záleží na ochraně klimatu, podle 64 % máme konečně poslouchat klimatology, kteří před změnou klimatu varují (str. 38+40).

Podpora pro zelenou/moderní energetiku Obnovitelné zdroje podporuje 73-82 %, jádro 60 %, plyn 45 %, uhlí 16 % – pokles od roku 2022 o 10 procentních bodů (str. 25); na větrné elektrárny v krajině si podle 61 % zvykneme (str. 39).

Nedostatek informací o konkrétních řešeních Čeští politici by měli lépe vysvětlit, jaké kroky v ochraně klimatu plánují podle 81 % (str. 39); představu o rychlosti stavby nových jaderných bloků má jen 14 %; kolem 30 % ví, že po roce 2035 budou smět jezdit po českých silnicích i auta se spalovacími motory (str. 21).

Obavy a nedůvěra ke Green Deal Zrušit či oslabit by chtělo 50 %, neví 31 %, posílit nebo zachovat 19 % – pokles podpory a nárůst odmítání za poslední dva roky (str. 31).

Zhuštěný přehled klíčových zjištění z výzkumu České klima 2024 #2

Obavy ze zdražování Odmítání konce výroby spalovacích motorů 72 % a zahrnutí emisních povolenek do cen nafty/benzínu a individuálního vytápění domácností plynem/uhlím, i kdyby z toho byla hrazena podpora nejohroženějším skupinám pro zvládnutí přechodu na čistější zdroje 59 % (str. 28); podle 62 % přinese ochrana klimatu běžným lidem jen další zdražování (str. 38).

KOMUNIKACE

Veřejná poptávka po receptech na ochranu klimatu Problém většina veřejnosti zná, velký zájem je nicméně o praktické recepty a zkušenosti, např. jak řešit sucho a povodně v české krajině 77 %, co bude znamenat pro Česko Green Deal 68 % nebo jak pomáhat zapomínaným regionům 67 % (str. 35).

Názory v ochraně klimatu Veřejnost volá po rozumu, receptech a informacích, ochraně krajiny, čistých technologiích, odpovědnosti k našim dětem; projevuje otevřenost ochraně klimatu jako souboru příležitostí, větrným elektrárnám; dává najevo nedůvěru k politikům, antipatie k blokadám automobilové dopravy, tlaku EU a pocitu, že jim někdo něco diktuje; mají pocit, že téma zajímá méně lidí než ve skutečnosti (str. 38-42).

Nedostatek důvěryhodných ambasadorů jen omezené spektrum aktérů, kterým česká veřejnost v ochraně klimatu věří – vědcům a vědkyním 75 % a ochráncům přírody 55 % (str. 28);

také data z předchozích let (např. České klima 2021) ukazují, že české debatě chybí populární a důvěryhodní ambasadoři.

Nedostatek slov Většina slov používaných v této problematice je vnímána negativně (Green Deal, Zelená dohoda, nerůst) nebo ambivalentně (spravedlivá transformace, zelená modernizace), pozitivní vyznění má jen ochrana klimatu (56 %) a udržitelnost (55 %)(str. 32).

ROZLOŽENÍ NÁZORŮ

Tři skupiny podporovatelů a podporovatelek Angažovaní pro Zelenou dohodu (8 %), Angažovaní bez Zelené dohody (8 %) a Sympatizující (22 %) se shodnou v řadě klimatických a dekarbonizačních otázek, ale liší se v celé řadě dalších charakteristik, mj. Angažovaní pro Zelenou dohodu jsou nejpřesvědčenější, Angažovaní bez Zelené dohody nejsenzitivnější k sociálním otázkám a Sympatizující nejvíce pragmatičtí v této oblasti (str. 49-51).

Dvě skupiny uprostřed Vlažní (23 %) a Nejistí (16 %) (str. 52-53).

Dvě skupiny odpůrců Odmítající (18 %) a Popírající (6 %) se opět shodnou na odmítnutí Green Dealu, ale v řadě dalších ohledů jsou rozdílné, mj. Popírající zpochybňují samotnou klimatickou změnu a smýšlejí více antisystémově (str. 54-55).

Osobní komentář k výsledkům výzkumu České klima 2024

Jak vyplývá z dat našeho výzkumu České klima 2024, česká veřejnost podporuje ochranu klimatu, ale také je z některých plánů polekaná, postrádá fakta a praktické recepty, důvěryhodné ambasadory a ambasadorky.

Když se na výsledky výzkumu podíváme v kontextu, vidíme, jak se do české debaty o ochraně klimatu propisují strukturální resty České republiky. Odpor, skepse a přecitlivělost k Bruselu se nezrodila včera, ale navazuje na řadu českých traumat z historických období, kdy obyvatelé českých zemí neměli suverenitu ve svých rukou. Ani hluboká nedůvěra v politickou reprezentaci – v jejich schopnosti a čestné úmysly – také nevznikla s debátou o dekarbonizaci. Že se Češi a Češky obávají zdražování? Ano, ale nesouvisí to náhodou s tím, že více než 30 % veřejnosti má problém uhradit nečekaný jednorázový výdaj ve výši deset tisíc korun?

V mnoha ohledech výsledky vypovídají více o zemi, ve které žijeme, než o jejích obyvatelích. Například otázka funkčnosti českého státu, nebo-li governance: diví se někdo těm Čechům a Češkám, kteří jsou přesvědčeni, že potřebná opatření na ochranu klimatu selhávají na neschopnosti českého státu? A kolika ohroženým skupinám český aparát v posledních letech cíleně pomoci, že jsme překvapeni obavami obyvatel ze sociálních dopadů dekarbonizace?

A pokud i po tolika letech, kdy je aktuální téma změny klimatu, dekarbonizace a Green Deal, chybí české veřejnosti základní fakta a důvěryhodní mluvčí – je to zpráva o nich, nebo o českém mediálním prostředí (čest výjimkám)?

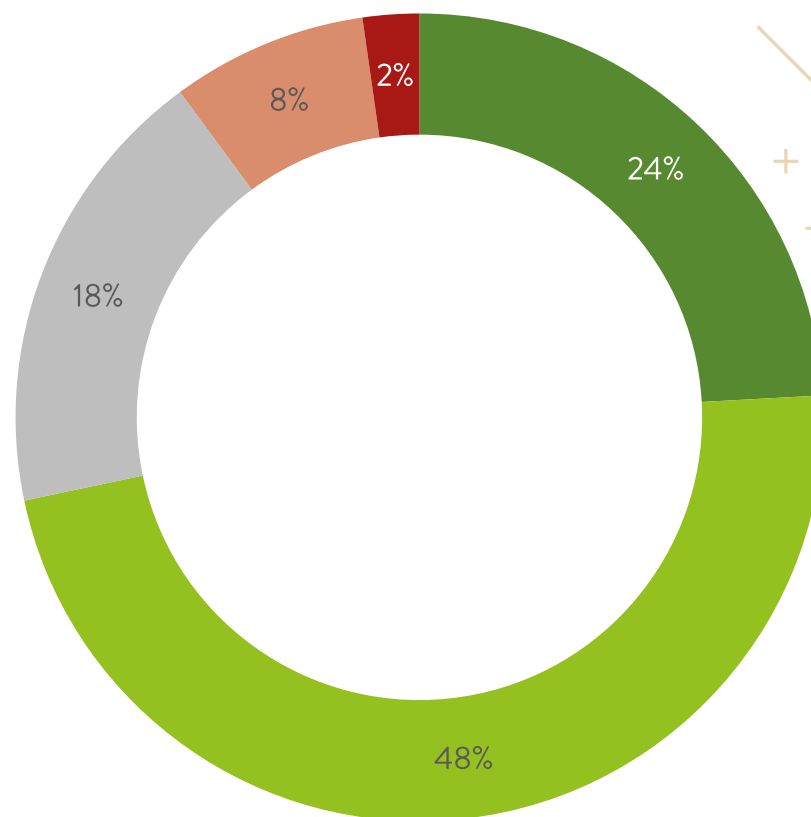
Kontext

- > Jaký je vztah české veřejnosti k ochraně přírody a životního prostředí?

České veřejnosti jsou myšlenky ochrany přírody blízké

Jaký mají Češi a Češky vztah k myšlenkám ochrany přírody a životního prostředí?

Velká většina obyvatel (72 %) tvrdí, že jsou jí myšlenky ochrany přírody a životního prostředí blízké – přitom zhruba čtvrtině jsou dokonce rozhodně blízké. Pouze desetinu blízké nejsou. Jak ukazují předchozí výzkumy, tato obecná sympatie k ideám ochrany přírody a životního prostředí je poměrně stabilní charakteristikou české veřejnosti.

- rozhodně jsou
- spíše jsou
- tak ani tak
- spíše nejsou
- rozhodně nejsou

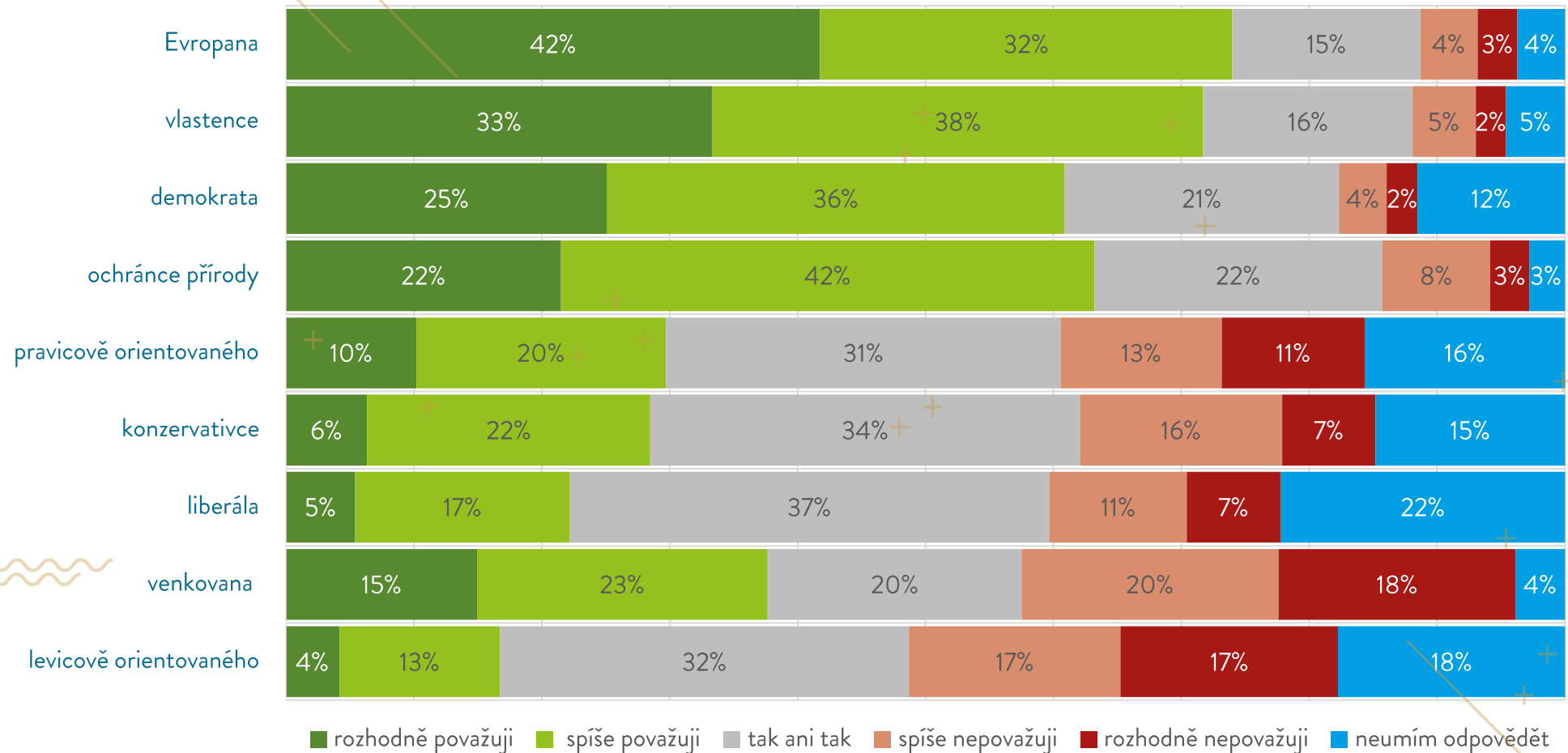
Jsou, nebo nejsou Vám blízké myšlenky ochrany přírody a životního prostředí?

počet respondentů = 2 299

Češi a Češky jako Evropané a vlastenci, demokraté a ochránci přírody

Za koho se dotazovaní nejvíce považují?

Nejčastěji obyvatelé sami sebe považují za Evropany (74 %) a vlastence (71 %). Většina se identifikuje také s označením ochránce přírody (64 %) a demokrat (61 %). Podstatně méně se pak ztotožňují s identitami spojenými s politickým přesvědčením: za pravicově orientované se považuje 30 % obyvatel, za levicově 17 %, za konzervativce 28 % a za liberály 22 %.

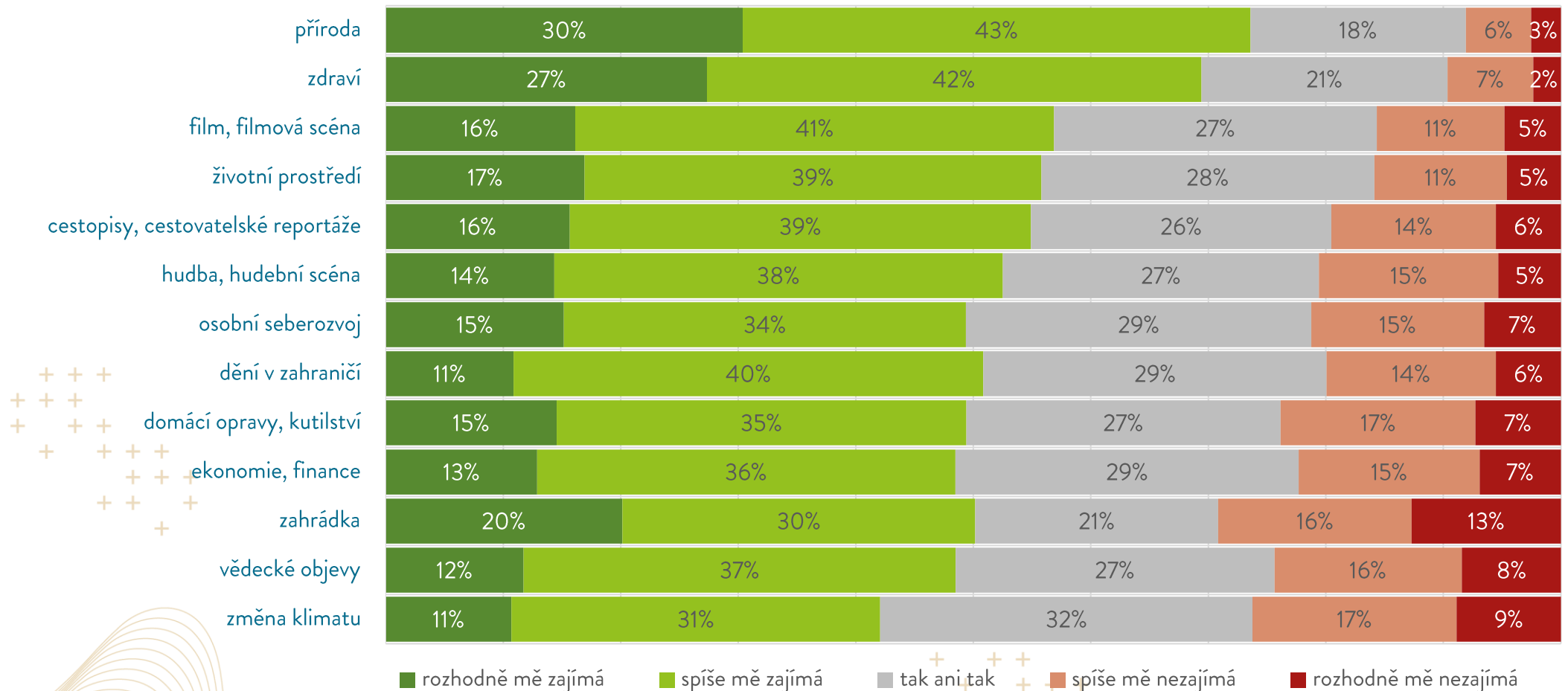
Do jaké míry sami sebe považujete či nepovažujete za... ?

počet respondentů = 2 299

Nejzajímavější mediální témata: příroda je první, politika pod průměrem #1

Jaká mediální témata veřejnost zajímají?

Z více než 25 mediálních témat českou veřejnost nejvíce zajímá příroda, a to celých 73 %. V závěsu za ní následuje téma zdraví, které zajímá 69 % čtenářů, posluchačů a diváků. Ostatní témata zajímají méně Čechů a Češek. Více než polovina obyvatel v médiích vyhledává například témata spojená s filmy (57 %), životním prostředím (56 %) nebo cestopisy a cestovatelskými reportážemi (55 %).

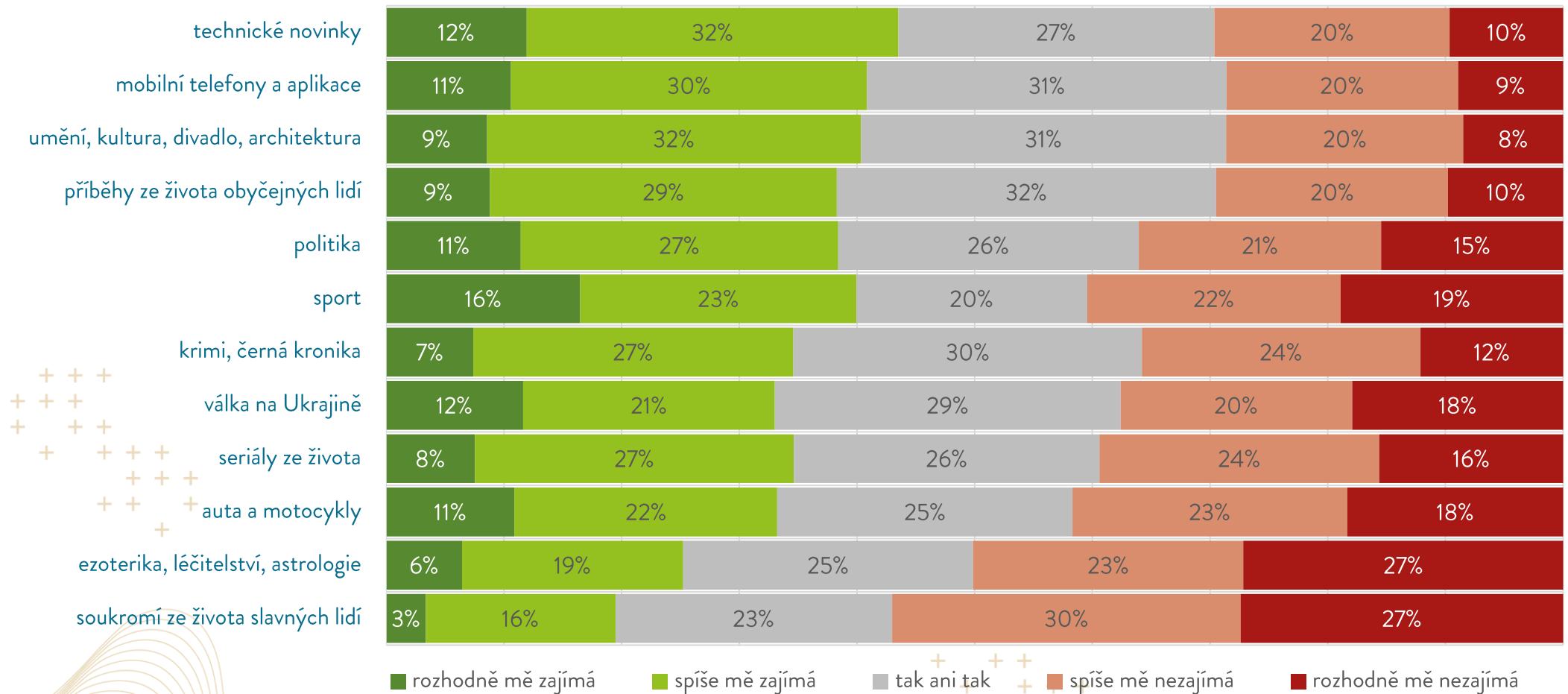
Nabídneme Vám některá témata, kterým se věnují noviny, časopisy, internetové stránky, televizní i rozhlasové pořady. U každého z nich, prosím, zaškrtněte, do jaké míry Vás dané téma v médiích zajímá či nezajímá.

počet respondentů = 2 299

Nejzajímavější mediální témata: příroda je první, politika je pod průměrem #2

Jaká mediální témata veřejnost zajímají?

Mezi témata, které zajímají podstatně menší část občanů a hodně z nich na ně nemá vyhraněný názor, patří například **politika** (zajímá 38 %, nezajímá 36 %), **sport** (zajímá 39 %, nezajímá 41 %), **krimi a černá kronika** (zajímá 34 %, nezajímá 36 %) i **válka na Ukrajině** (zajímá 33 %, nezajímá 38 %). Nejvíce pak veřejnost – možná překvapivě – nezajímá **soukromí ze života slavných lidí** (nezajímá 57 %).

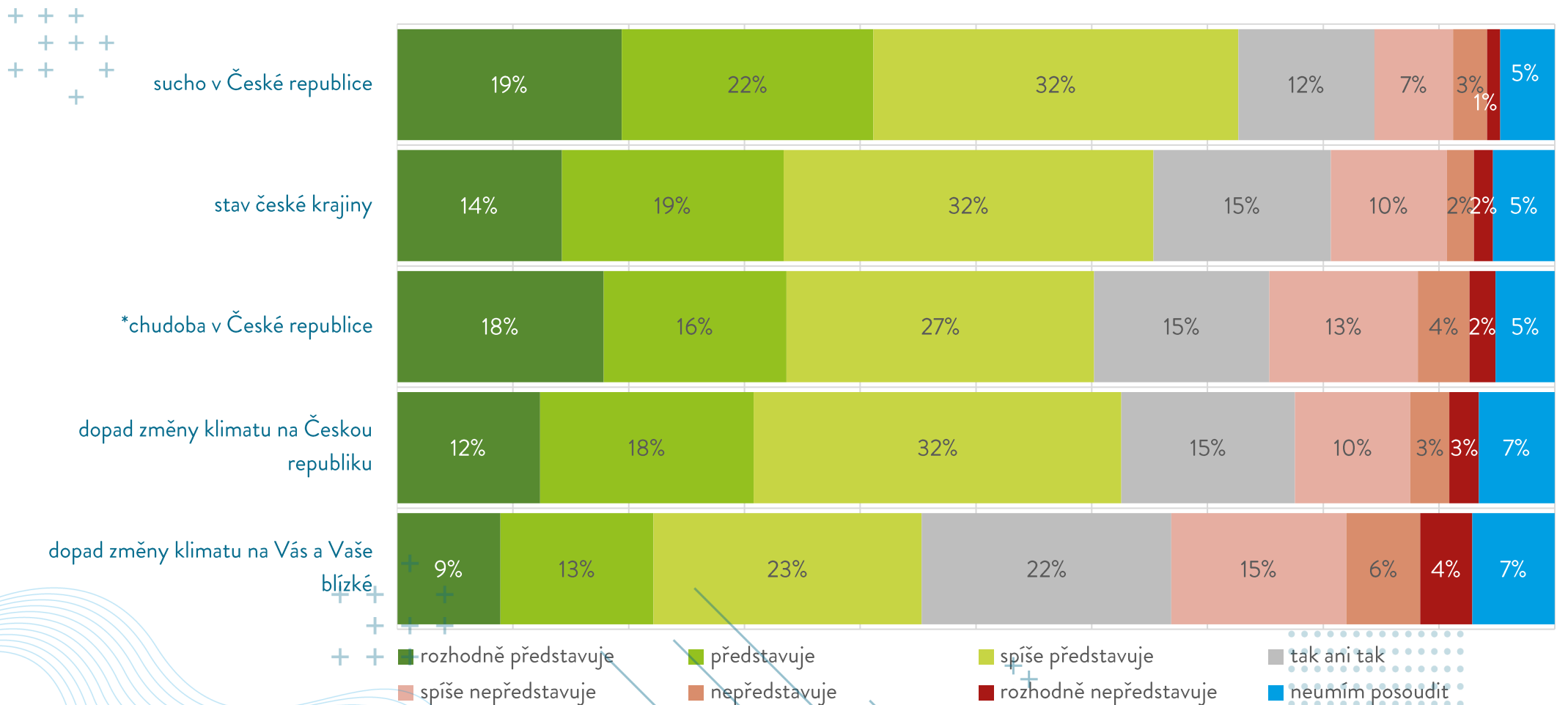
Nabídneme Vám některá témata, kterým se věnují noviny, časopisy, internetové stránky, televizní i rozhlasové pořady. U každého z nich, prosím, zaškrtnete, do jaké míry Vás dané téma v médiích zajímá či nezajímá.

počet respondentů = 2 299

Většina Čechů a Češek vnímá problémy životního prostředí

V jakých oblastech ochrany přírody a životního prostředí spatřuje veřejnost závažný problém?

Podle velké většiny veřejnosti je sucho v Česku závažný problém (73 %), stejně jako stav české krajiny a dopad změny klimatu na Česko (65 % a 62 %). Zajímavé je, že chudobu (přidanou do dotazníku jako „benchmark“) v Česku považuje za závažný problém zhruba stejný počet obyvatel (61 %). Necelá polovina (45 %) pak považuje za závažné dopady změny klimatu na sebe a své blízké.

Představuje, nebo nepředstavuje situace v těchto oblastech závažný problém?

počet respondentů = 2 299

The background is a light gray field filled with various abstract patterns. In the top left, there is a sun icon with radiating lines. Diagonal lines and small plus signs are scattered across the upper left. The top right features a large, stylized 'C' shape and a circular graphic. The bottom right contains a grid of small white dots. The overall aesthetic is clean and modern, with a focus on geometric and organic forms.

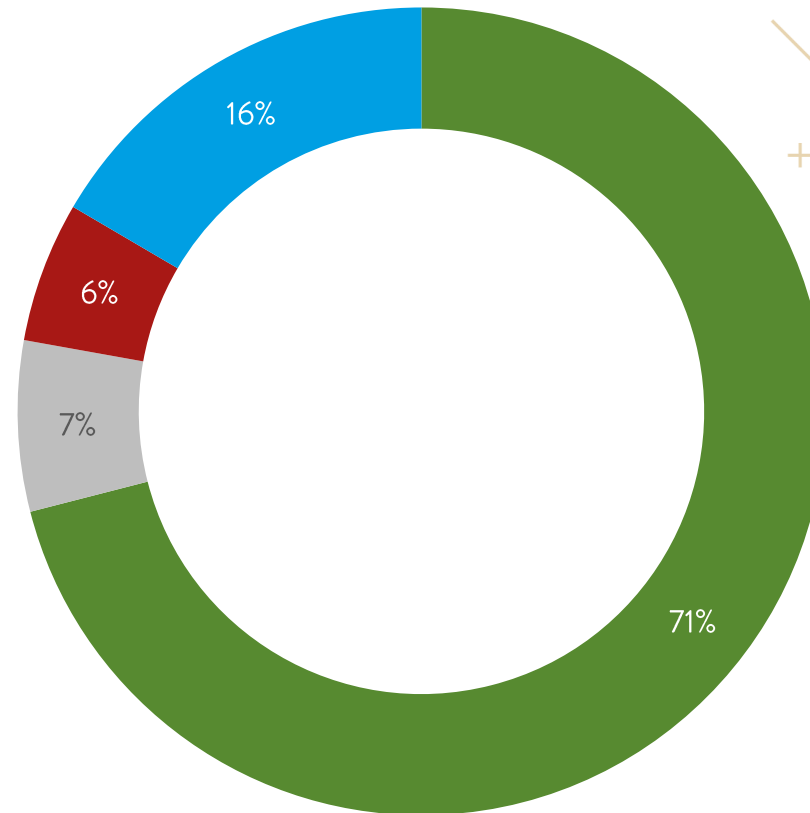
Klimatická změna

- > Jaké povědomí má česká veřejnost o změně klimatu a souvisejících otázkách?

Většina veřejnosti má jasno: změna klimatu již probíhá

Co si dotazovaní myslí o existenci klimatické změny?

Podle velké většiny Čechů a Češek (71 %) právě probíhá globální změna klimatu. Podle dalších 7 % neprobíhá nyní, ale v budoucnosti k ní dojde. Dalších 16 % neví, jak na otázku o existenci klimatické změny odpovědět. Pouhých 6 % obyvatel si myslí, že změna klimatu neprobíhá a ani k ní v budoucnu nedojde.

- globální změna klimatu již probíhá
- globální změna klimatu nyní neprobíhá, ale nastane v budoucnu
- ke globální změně klimatu vůbec nedojde
- nevím, nedokážu odpovědět

Které z následujících tvrzení o globální změně klimatu je nejbliže Vašemu názoru?

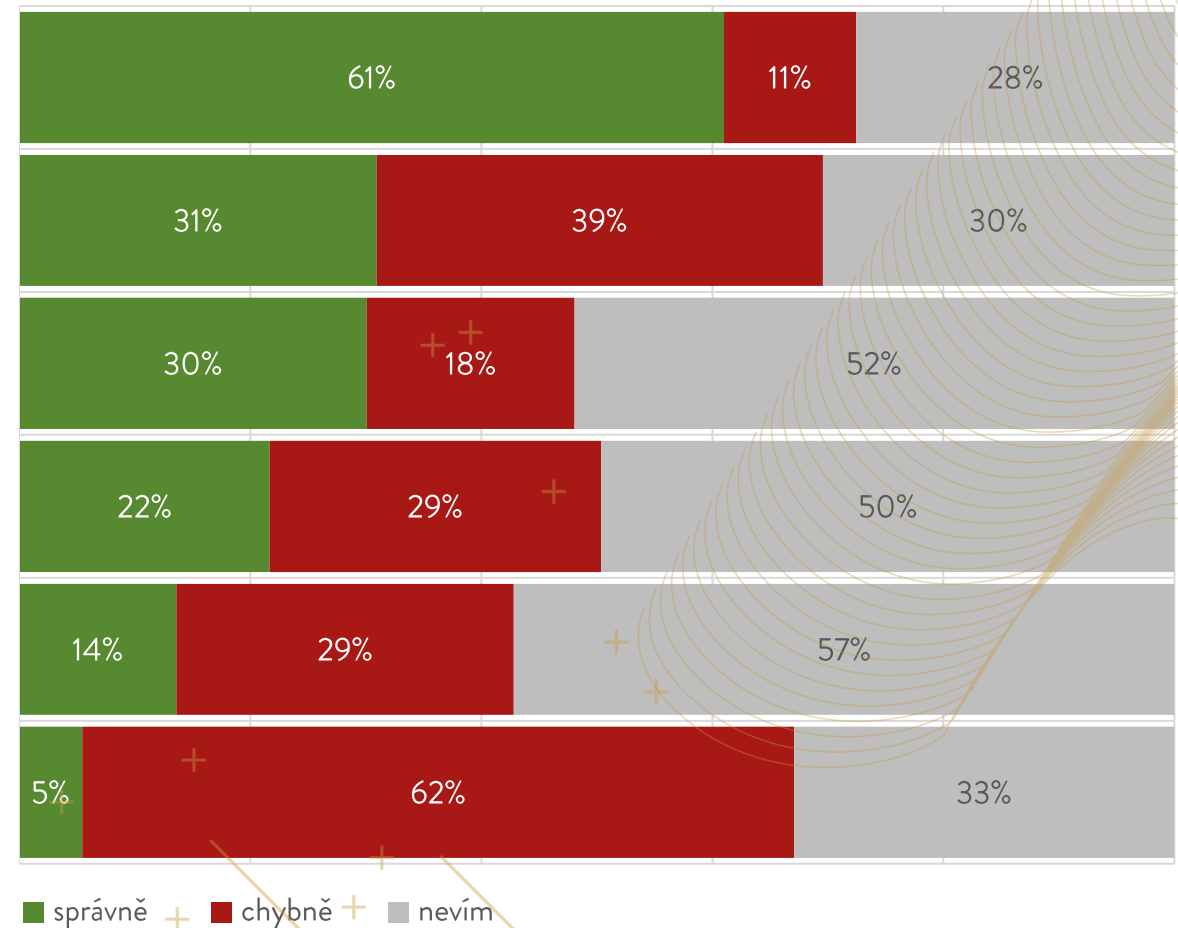
počet respondentů = 2 299

Nedostatek informací o klimatické změně a dekarbonizaci

Jaké jsou znalosti obyvatel o změně klimatu a jeho ochraně?

V oblasti faktických znalostí o změně a ochraně klimatu veřejnost spíše tápe. Pouze na jednu otázku odpověděla více než polovina správně (61 %): že průměrná roční teplota v Česku za posledních šedesát let stoupla o více než 2 °C. Nejvíce pak veřejnost pohořela na otázce, kolik emisí na hlavu produkuje Česko ve srovnání s jinými zeměmi (špatně odpovědělo 62 %). Výmluvný je velký podíl odpovědí „nevím“ u všech znalostních otázek (28 % - 57 %).

- Průměrná roční teplota v České republice za posledních šedesát let stoupla o více než 2 stupně Celsia.
- Zelená dohoda pro Evropu (Green Deal) zakazuje po roce 2035 jezdit jakýmkoliv auty se spalovacími motory.
- Světové ropné firmy dlouhá léta před veřejností zatajovaly hrozbu změny klimatu.
- Česká republika se zavázala k dosažení uhlíkové neutrality, tedy snížení emisí skleníkových plynů na nulu, do roku 2030.
- Výrobu jaderné energie v nově postavených blocích v České republice můžeme zahájit už před rokem 2035.
- Česká republika produkuje v přepočtu na jednoho obyvatele více emisí skleníkových plynů než Čína, Indie nebo Velká Británie.

Označte tvrzení, která jsou podle Vašeho názoru pravdivá:

počet respondentů = 2 299

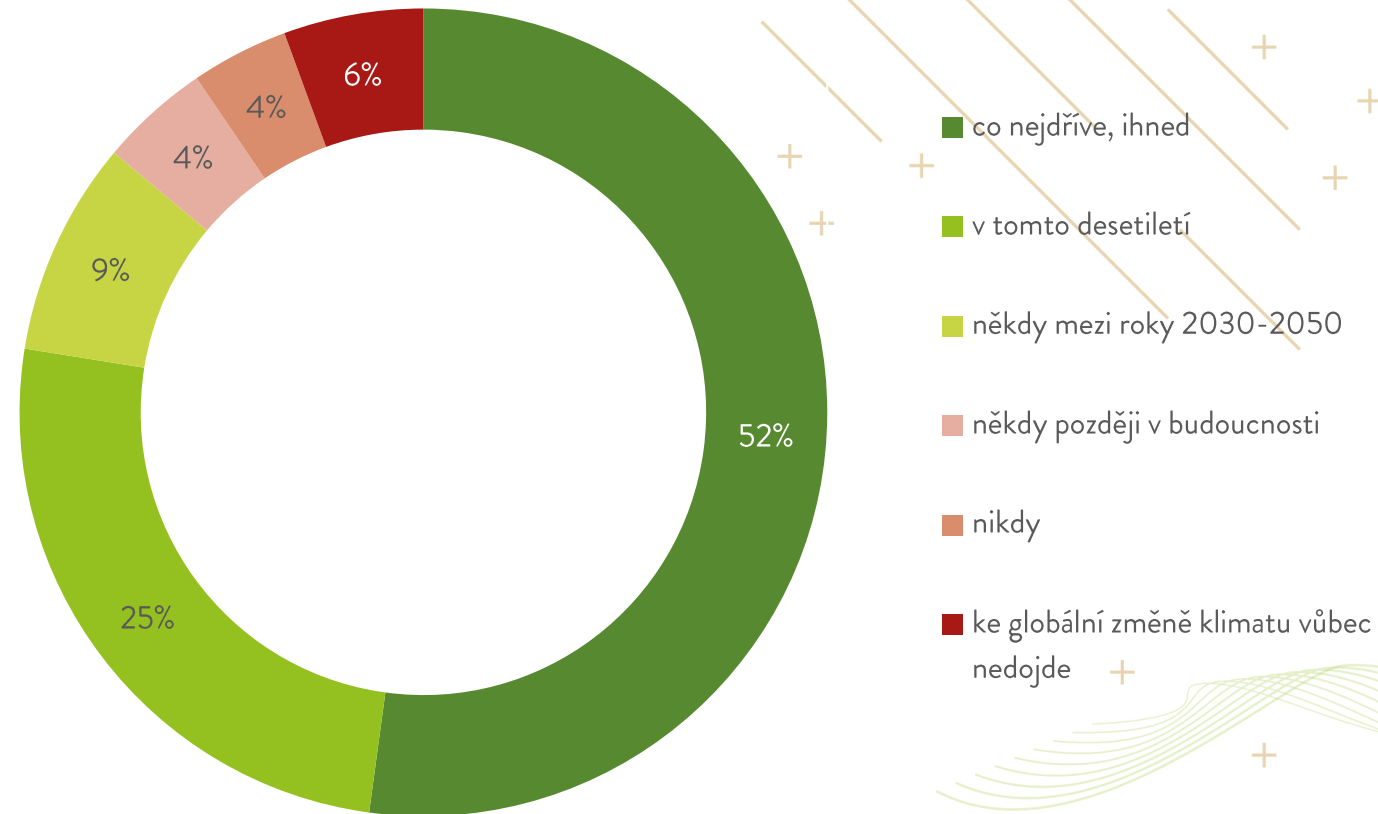
Ochrana klimatu v ČR

- > Podporuje veřejnost kroky směřující k dekarbonizaci České republiky?

Česká veřejnost chce řešit změnu klimatu ihned nebo aspoň v tomto desetiletí

Kdy bychom měli podle obyvatel řešit problémy spojené se změnou klimatu?

Podle zhruba poloviny dotazovaných (52 %) je potřeba řešit klimatickou změnu ihned a další čtvrtina pak spatřuje nutnost řešení v tomto desetiletí. Oproti tomu by jen minimum obyvatel řešení odložilo – 9 % do let 2030 – 2050, 4 % do neurčité budoucnosti a podle pouhých 4 % obyvatel ji není potřeba řešit.

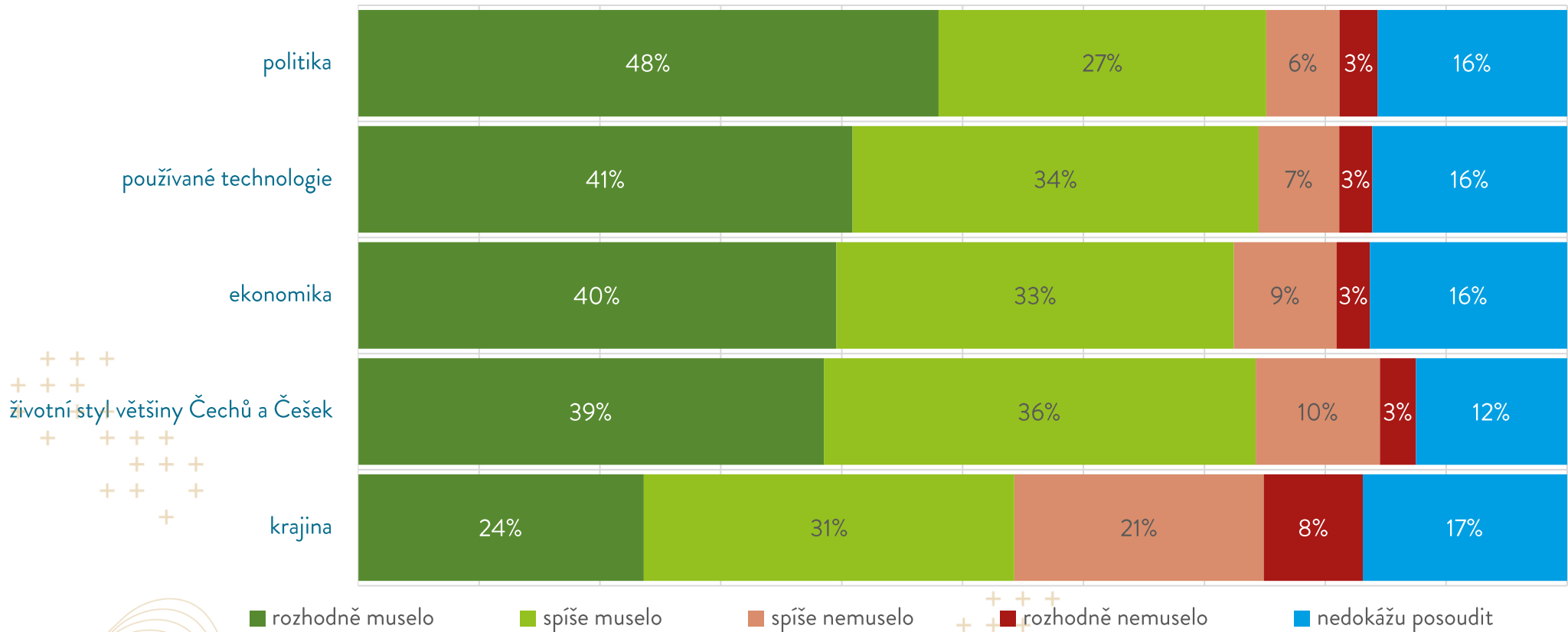
V jakém časovém horizontu je podle Vás potřeba řešit problémy klimatické změny?

počet respondentů = 2 299

Ochrana klimatu ovlivní podle české veřejnosti všechny oblasti našeho života

Co by se podle veřejnosti muselo změnit, abychom snížili české emise na nulu?

Aby Česká republika dokázala snížit své emise poškozující klima na nulu, podle velké většiny Čechů a Češek bychom museli změnit jak svou politiku (73 %) a ekonomiku (73 %), tak používané technologie (75 %) i životní styl obyvatel (75 %). Podle více než poloviny (55 %) by také bylo potřeba proměnit krajinu.

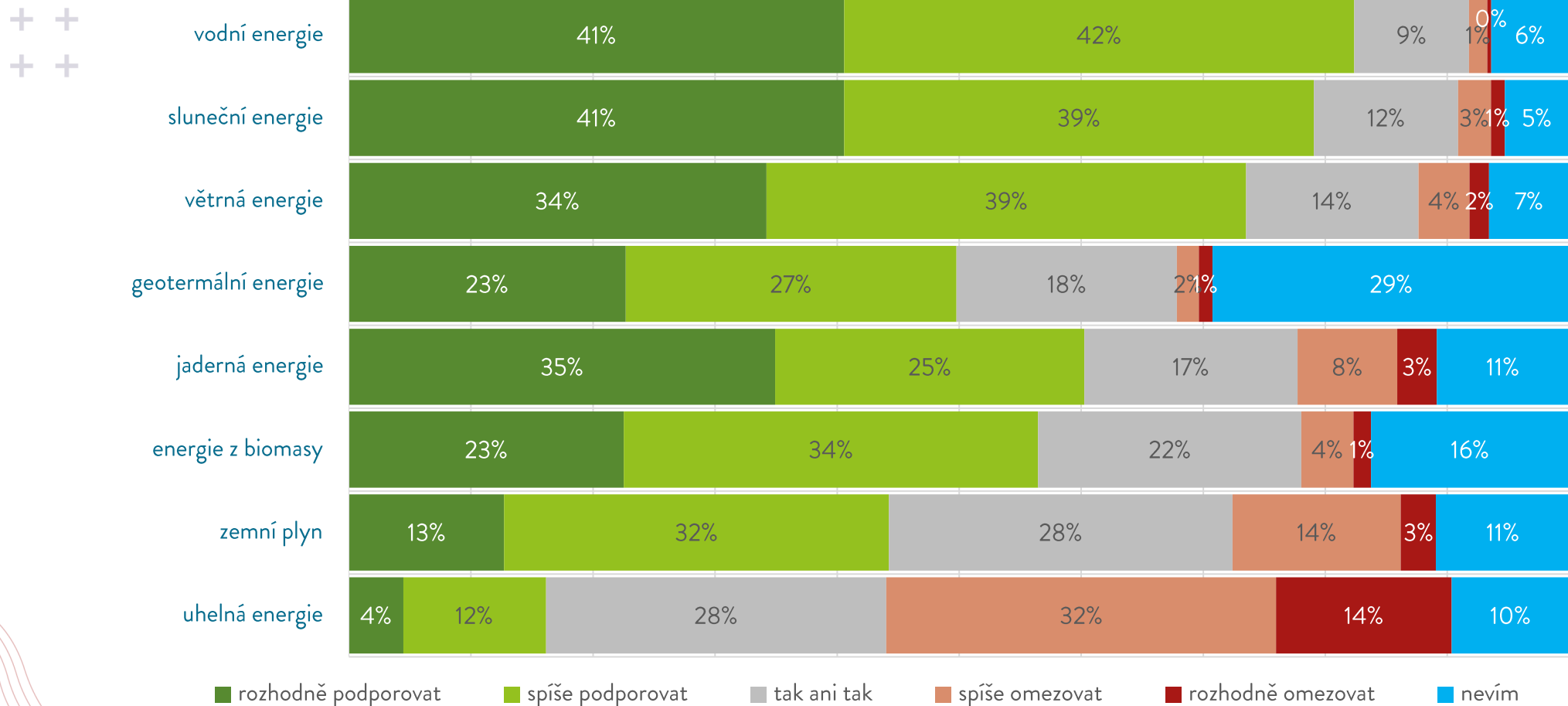
Aby Česká republika dokázala snížit své emise poškozující světové klima na nulu, co by se podle vás muselo či nemuselo v naší zemi změnit?

počet respondentů = 1 150

Česká veřejnost volá po větší podpoře obnovitelných zdrojů

Jaké zdroje elektrické energie a tepla by se podle obyvatel měly podporovat a jaké omezovat?

Češi a Češky se shodnou, že by se v příštích letech měly v České republice podporovat hlavně obnovitelné zdroje energie – vodní (83 %), sluneční (80 %) a větrná (73 %). Podle menšího počtu obyvatel by se měla podporovat jaderná energie (60 %), energie z biomasy (57 %), geotermální energie (50 %) či zemní plyn (45 %). Skoro polovina (46 %) je pro omezování uhelné energie.

Měly by se podle Vás v následujících letech v České republice podporovat, nebo omezovat uvedené zdroje elektrické energie a tepla?

počet respondentů = 1 150

Propojenost energetiky, či soběstačnost?

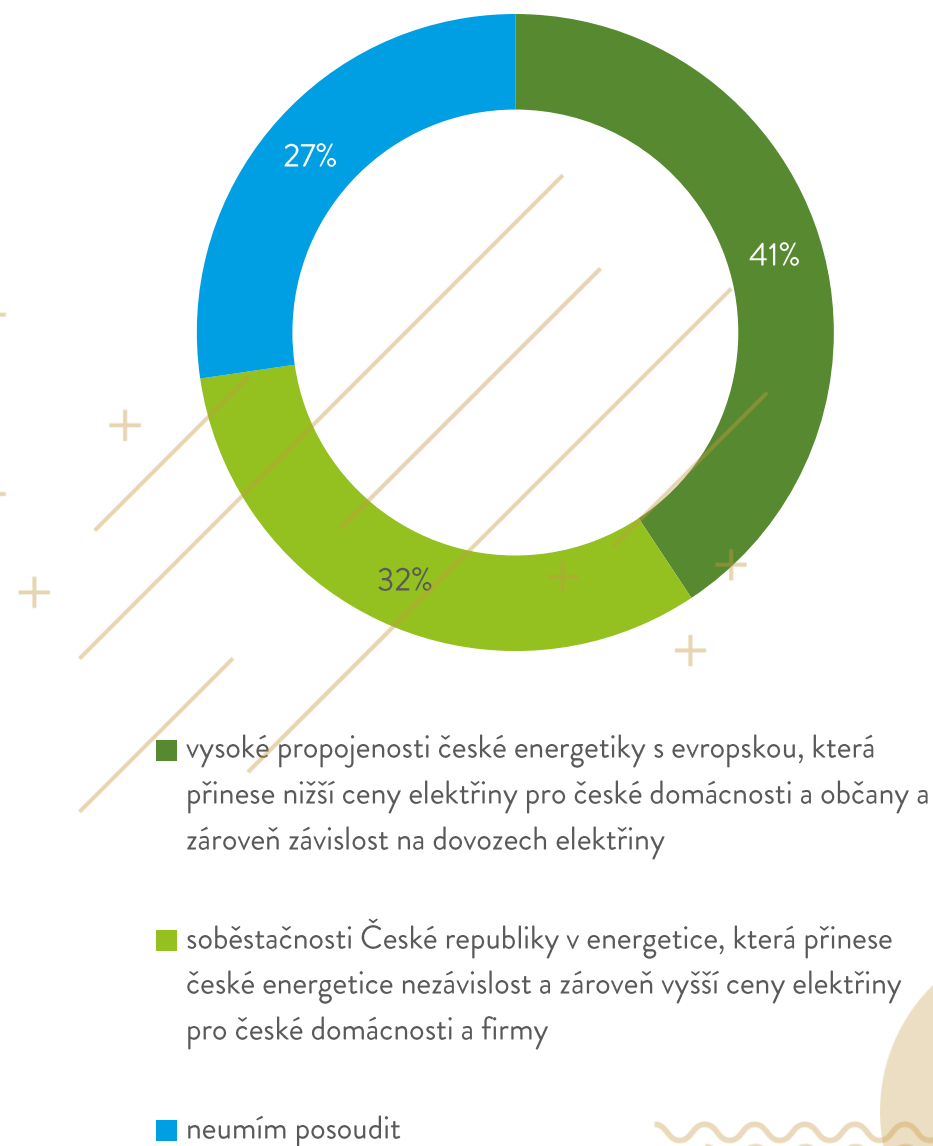
Preferuje veřejnost energetickou nezávislost Česka, nebo propojenost s evropskou energetikou, pokud by to bylo spojeno s nižšími cenami energií?

Češky a Češi jsou rozděleni v názoru na to, zda upřednostnit propojenost české energetiky s evropskou, což přinese nižší ceny elektřiny a větší závislost na dovozu (41 %), nebo zda upřednostnit soběstačnost Česka s větší energetickou nezávislostí a také vyššími cenami (32 %).

Pár lidí se nás na uvedenou otázku ptalo, tak připojujeme její širší kontext. Odkazujeme na [studii Fakt o klimatu](#), která řeší budoucnost české výroby elektřiny pro nejbližší roky, hlavně z pohledu rostoucí ceny emisní povolenky. Z modelování, na kterém je studie postavena, mj. vyplývá, že při vyšší ceně povolenky budou české uhelné zdroje nekonkurenceschopné, jejich kapacita může být nahrazena levnějšími zdroji ze zahraničí. Je to složitější (viz studie), ale ve své podstatě stojí Česká republika před rozhodnutím, zda za vyšší náklady udržovat (dotovat) české uhelné elektrárny, nebo se rozhodnout pro nižší náklady, ale dovoz energie ze zahraničí (cca 4 % spotřeby).

Každopádně energetickou soběstačnost i nižší ceny energií jsou hodnoty, které vnímá česká veřejnost jako důležité. A proto považujeme z výzkumného hlediska za zajímavé tyto hodnoty postavit proti sobě a sondovat u veřejnosti, jakou z těchto hodnot považují za důležitější. Mimochodem, dotazovaní si mohli zvolit i neutrální odpověď, že na otázku odpovídat nebudou.

Výsledek nepřináší žádnou senzaci, mnoho výsledků z tohoto reportu je podstatně důležitějších.

počet respondentů = 1149

Názory veřejnosti na vybrané klimatické politiky #1

S jakými kroky, které se diskutují v oblasti dekarbonizace České republiky, obyvatelé souhlasí a s jakými ne?

Z našich předchozích průzkumů víme, že **významná většina veřejnosti podporuje rozvoj obnovitelných zdrojů, zateplování a další úspory energií, rozvoj veřejné dopravy či dotace pro domácnosti**. V letošním sběru jsme se rozhodli otestovat podporu dalších typů politik.

Z vybraných opatření lidé většinou podporují podmínění dotací pro zemědělce tím, že budou více chránit krajinu (71 %). V názorech na další opatření je veřejnost více rozdělená, nicméně souhlas stále převažuje: okolo 40 % souhlasí se zdražením výrobků ze zemí, které poškozují klima, s uvedením uhlíkové stopy na všechny výrobky či s přijutím klimatického zákona v Česku.

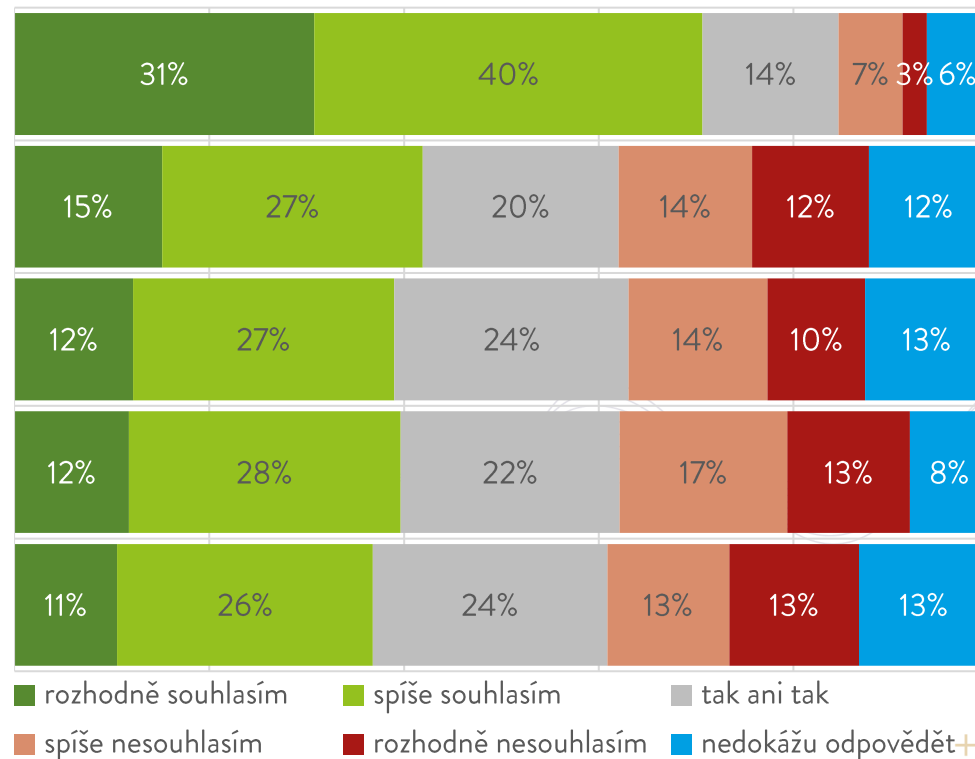
dotace pro zemědělce podmínit tím, že budou při svém hospodaření více chránit krajinu

zvýhodnit výrobky z EU tím, že se zdraží výrobky dovážené ze zemí, kde rostou emise poškozující světové klima

označit všechny výrobky a služby informací, jakým množstvím emisí přispívají ke změně klimatu, tedy takzvanou uhlíkovou stopou

podporovat výstavbu dobíjecích stanic pro elektromobily/elektroauta

přijmout klimatický zákon, který stanoví závazky a kroky ČR ke snižování emisí poškozujících světové klima

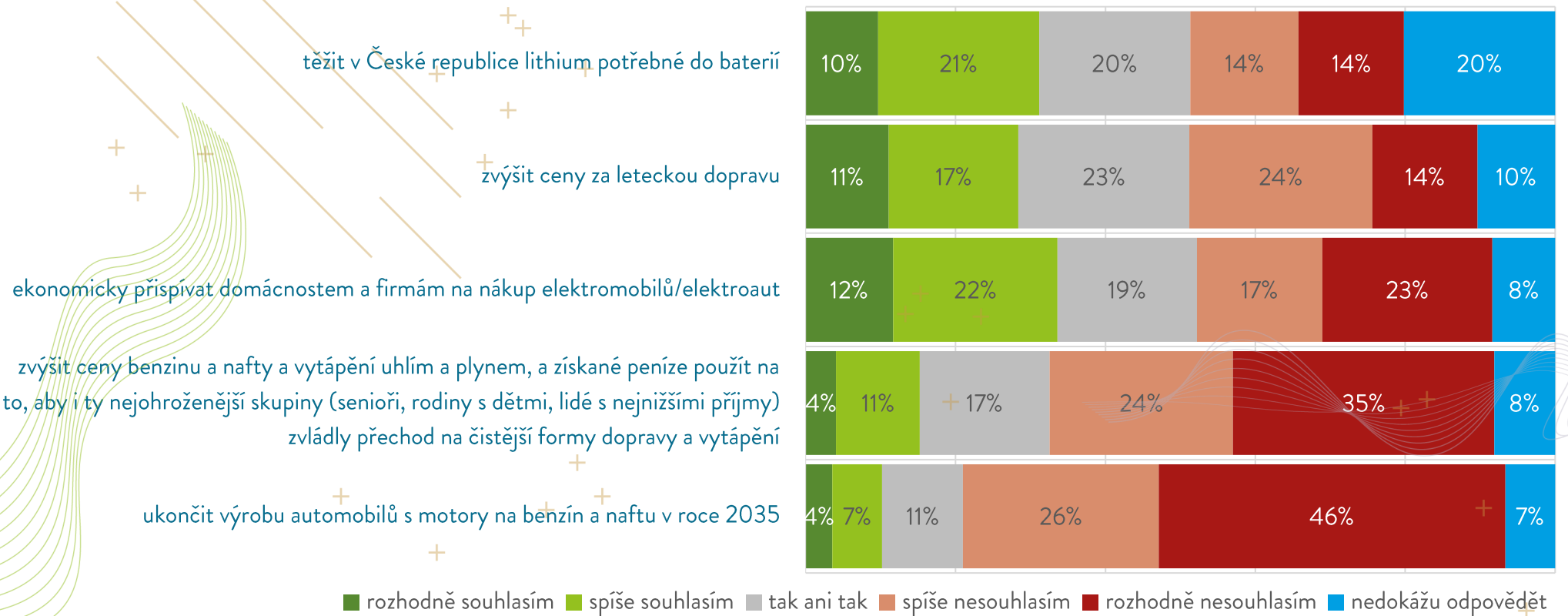
Do jaké míry souhlasíte či nesouhlasíte s následujícími kroky českého státu?

počet respondentů = 2 299

Názory veřejnosti na vybrané klimatické politiky #2

S jakými kroky, které se diskutují v oblasti dekarbonizace České republiky, obyvatelé souhlasí a s jakými ne?

Občané jsou rozdělení také v názoru na to, zda v Česku těžit lithium (pro 31 %, proti 28 %), zvýšit ceny za leteckou dopravu (28 %, vs. 38 %) či přispívat na nákup elektromobilů (34 % vs. 40 %). Nejvíce odmítané je zvýšení cen benzínu/nafty a vytápění uhlím a plynem, byť by byly použity na pomoc ohroženým skupinám (proti 59 %, pro 15 %), a ukončení výroby automobilů se spalovacími motory v roce 2035 (proti 72 %, pro 11 %).

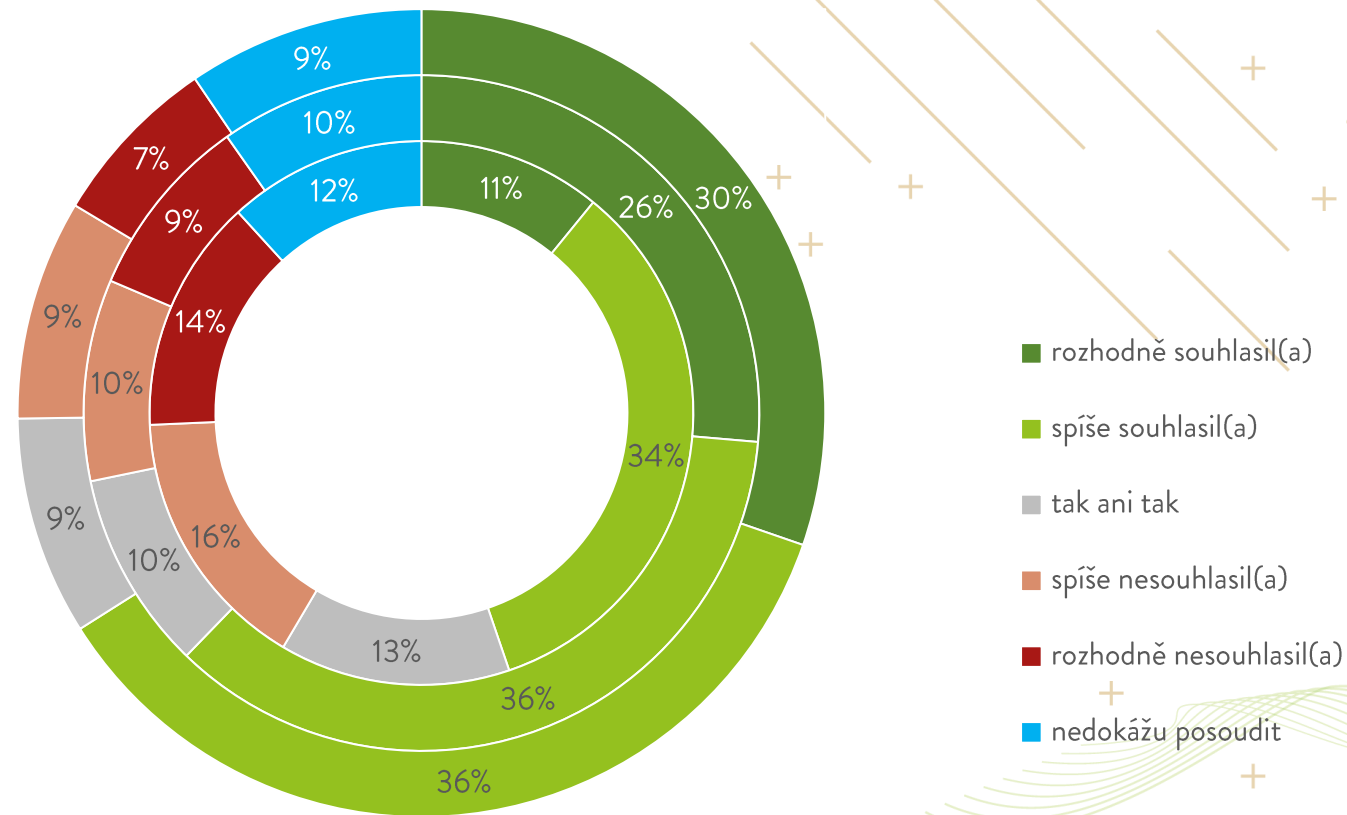
Do jaké míry souhlasíte či nesouhlasíte s následujícími kroky českého státu?

počet respondentů = 2 299

Nová větrná elektrárna: většina by souhlasila, pokud by jim šla část zisků

Souhlasili by obyvatelé s výstavbou větrné elektrárny 5 km od jejich bydliště? A za jakých podmínek?

Postoj části obyvatel k výstavbě větrné elektrárny v okolí 5 km od jejich bydliště závisí na tom, zda by mohli z jejího provozu měsíčně získávat část jejího zisku. Celých 66 % by s výstavbou souhlasilo, pokud by část zisku šla jejich domácnosti, 62 % by souhlasilo, pokud by část zisku putovala do rozpočtu jejich obce. Skoro polovina (45 %) by však se stavbou souhlasila i bez podílu na ziscích.

počet respondentů = 279-583

vnitřní kruh: Souhlasil(a) byste či, nesouhlasil(a) s výstavbou větrné elektrárny 5 km od Vašeho bydliště?

prostřední kruh: Souhlasil byste, či nesouhlasil s výstavbou větrné elektrárny 5 km od Vašeho bydliště, pokud by vaše obec měla každý měsíc část zisku z jejího provozu?

vnější kruh: Souhlasil(a) byste, či nesouhlasil(a) s výstavbou větrné elektrárny 5 km od Vašeho bydliště, pokud by vaše domácnost měla každý měsíc část zisku z jejího provozu?

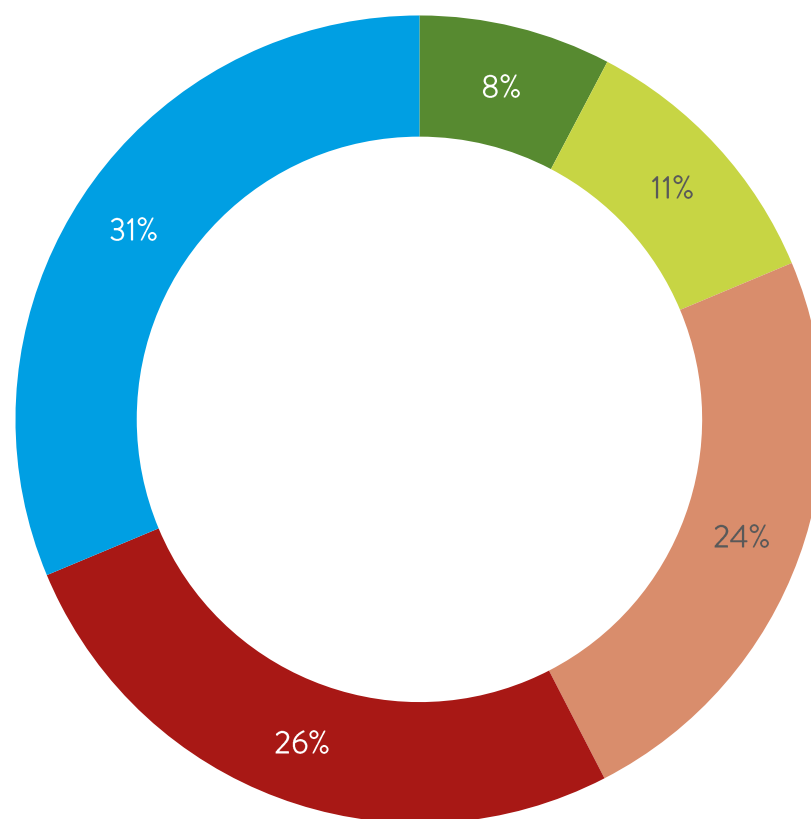
Zelená dohoda pro Evropu

> Co si česká veřejnost myslí o Green Deal?

Názory na Zelenou dohodu: polovina ji odmítá, pětina podporuje, třetina neví

Co si veřejnost myslí o budoucnosti Zelené dohody pro Evropu / Green Deal?

Veřejnost je rozdělena v otázce budoucnosti Zelené dohody pro Evropu, a kritické hlasy jsou početnější: zhruba čtvrtina (26 %) si přeje, aby byla zrušena, a podle další čtvrtiny (24 %) by měly být její cíle oslabeny. Naopak podle 11 % by měla zůstat tak, jak je, a 8 % obyvatel je pro její posílení a rozšíření. Zbývá 31 %, kteří si nedokážou podle svých slov posoudit.

- měla by být posílena a rozšířena o další cíle
- měla by zůstat, jak je
- měla by být ve svých cílech oslabena
- měla by být zrušena
- nedokážu posoudit

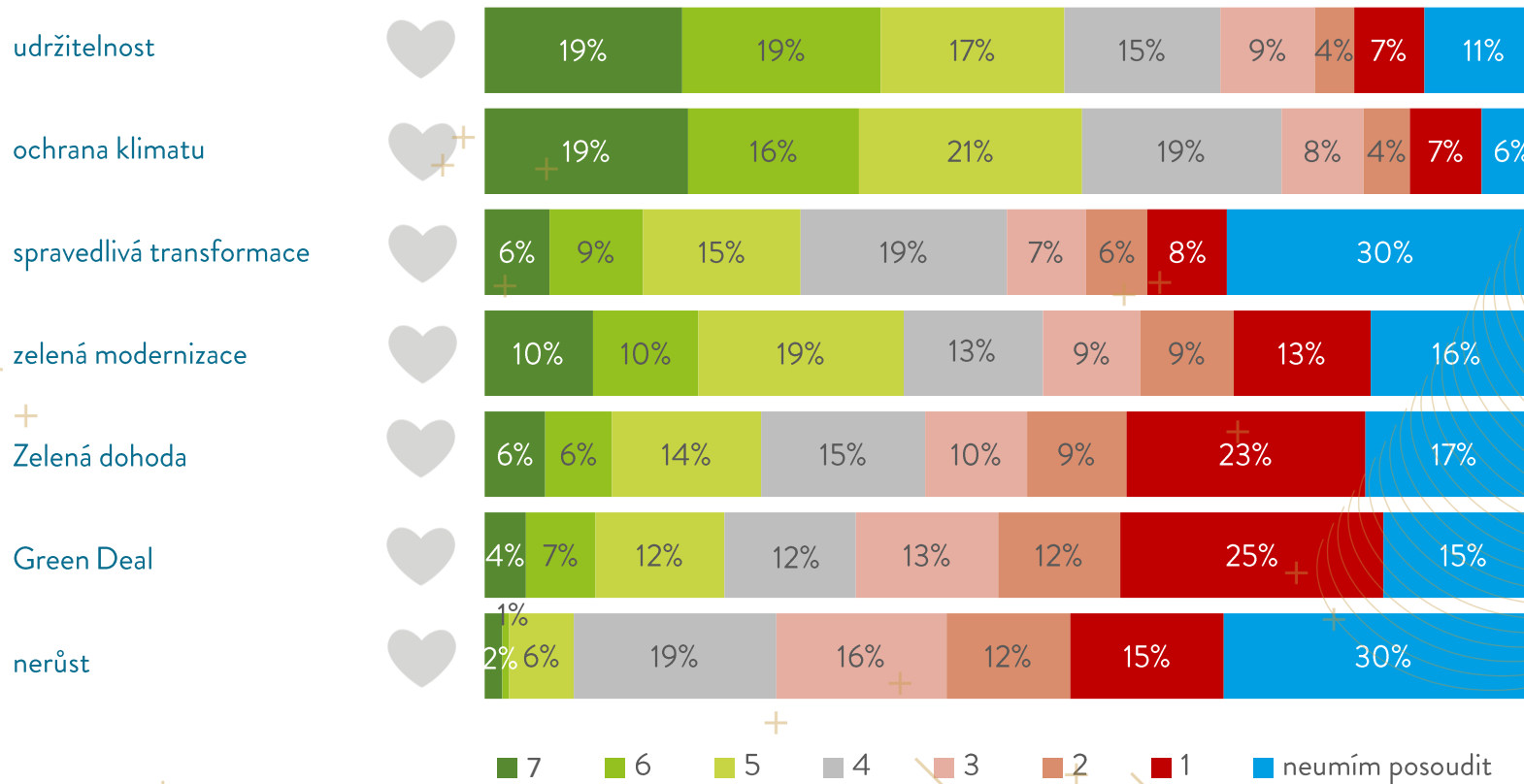
Co si myslíte o budoucnosti Zelené dohody pro Evropu / Green Deal?

počet respondentů = 1 149

Srdíčko u „udržitelosti“ a „ochrany klimatu“, lebka u „Green Deal“

Jaké pocity u české veřejnosti vyvolávají termíny jako udržitelnost, ochrana klimatu, Green Deal a další?

Pozitivní pocity u většiny Čechů a Češek vyvolávají termíny jako „udržitelost“ (55 %) a „ochrana klimatu“ (56 %), pozitivní vnímání také mírně převažuje u „zelené modernizace“ (39 % vs. 31 %). S negativními pocity jsou naopak nejvíce spojeny termíny jako „Green Deal“ (50 %) a „Zelená dohoda“ (42 %). Pojmy „spravedlivá transformace“ a „nerůst“ jsou pro veřejnost nejméně pochopitelné – u obou pojmů 30 % neví, jaké pocity z nich má, a 19 % zvolilo neutrální odpověď.

Jaký máte pocit, když se řekne...?

počet respondentů = 644-686

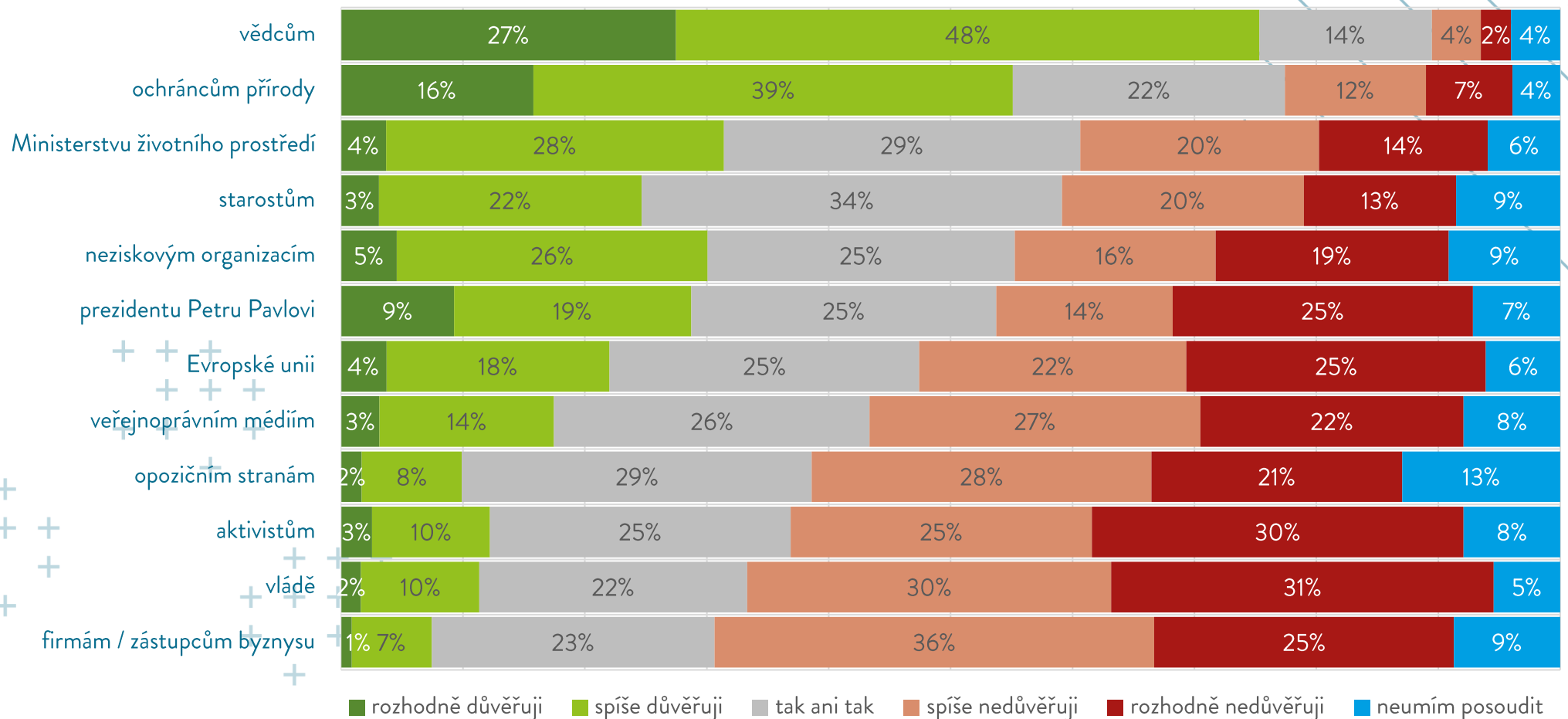
Komunikace

- > O jaké informace a ambasadory v ochraně klimatu je mezi českou veřejností zájem?

Česká veřejnost v oblasti ochrany klimatu důvěřuje především vědcům

Komu Češi a Češky v oblasti ochrany klimatu důvěřují více a komu méně?

Nejvíce dotázaných důvěřuje v otázkách ochrany klimatu vědcům (75 %), s odstupem následovaných ochránci přírody (55 %). Ostatním aktérům důvěřují obyvatelé podstatně méně. Nejméně veřejnost v této oblasti důvěřuje vládě (61 %), firmám a zástupcům byznysu (61 %) a aktivistům (55 %). Za pozornost stojí velký podíl těch, kdo nepocitují k většině aktérů ani důvěru, ani nedůvěru.

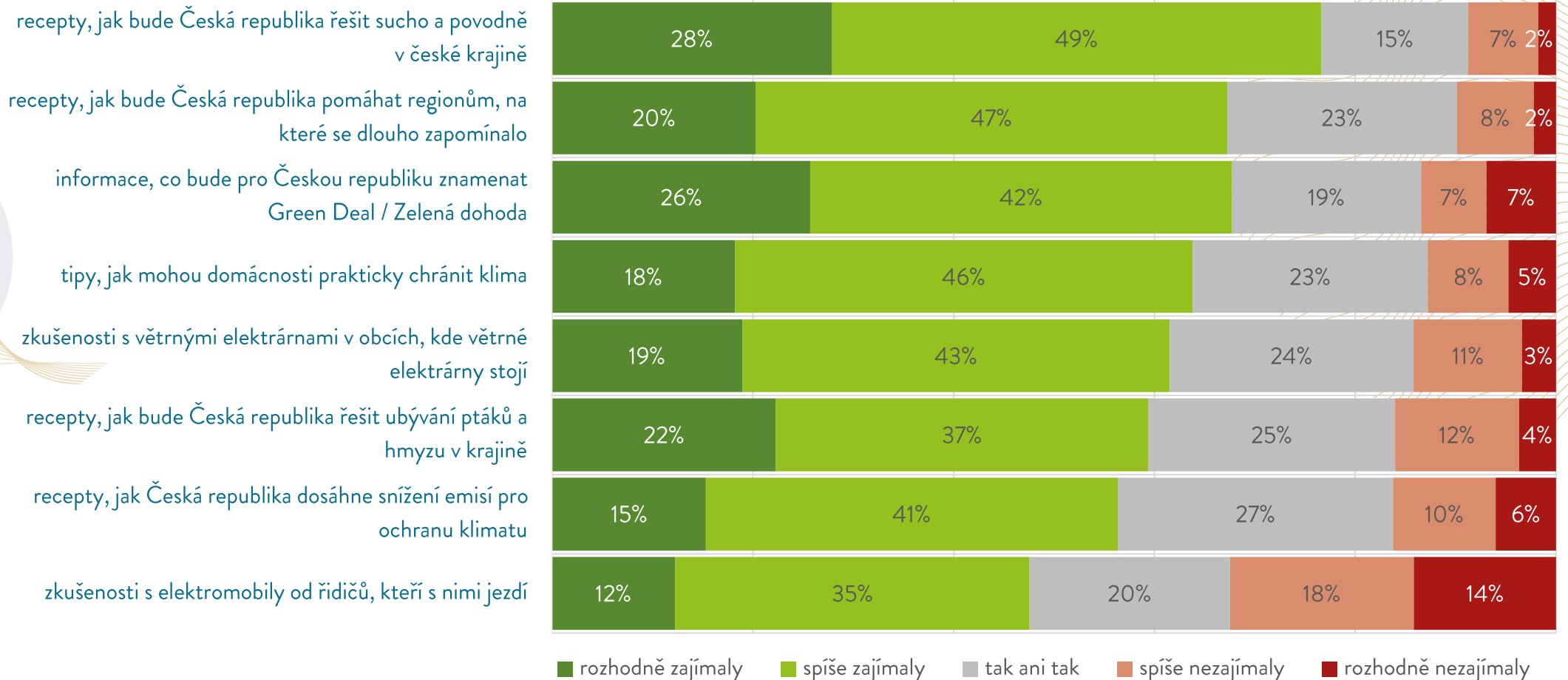
Komu důvěřujete či nedůvěřujete v otázkách ochrany klimatu?

počet respondentů = 1150

Většina české veřejnosti má zájem o nejrůznější informace o ochraně klimatu

Jaké informace o ochraně klimatu by veřejnost zajímaly?

Čechy a Češky by zajímaly různé druhy informací o ochraně klimatu – recepty, jak bude Česko řešit sucha a povodně (77 %), jak bude pomáhat upozadovaným regionům (67 %) i informace, co bude pro Česko znamenat Green Deal (68 %). Obyvatele by také zajímaly praktické tipy, jak mohou domácnosti chránit klima (64 %) nebo třeba zkušenosti obcí, v nichž stojí větrné elektrárny (62 %).

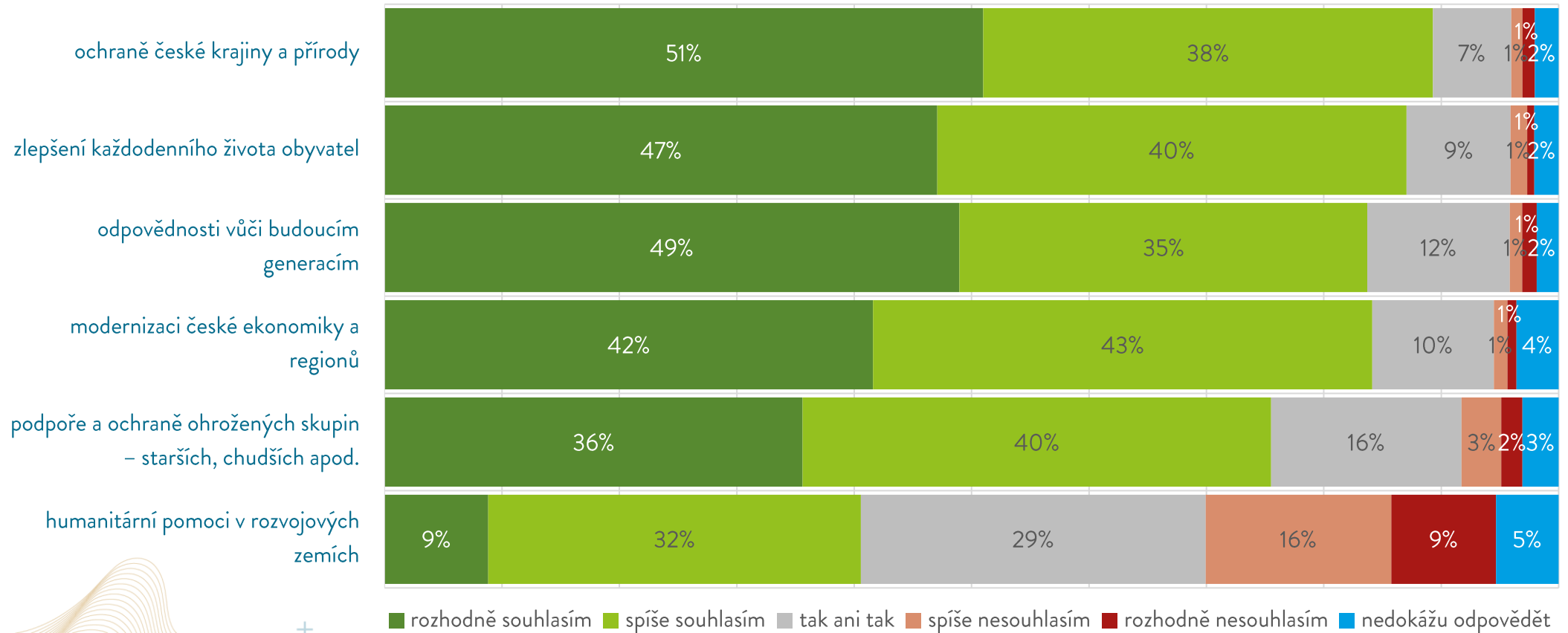
Zajímaly by vás, či nezajímaly následující informace?

počet respondentů = 1 149

Veřejnost: spojíme ochranu klimatu s dalšími výzvami a přínosy

S jakými tématy je možné spojit ochranu klimatu v České republice?

Velká většina obyvatel se shodne, že Česká republika by se měla v rámci ochrany klimatu věnovat široké škále oblastí – jak ochraně krajiny a přírody (89 %), tak zlepšení každodenního života obyvatel (87 %), modernizaci české ekonomiky a regionů (85 %), odpovědnosti vůči budoucím generacím (84 %) i podpoře a ochraně ohrožených společenských skupin (76 %). Určitým způsobem zaostává téma humanitární pomoci v rozvojových zemích (41 %).

Bez ohledu na to, co si myslíte o ochraně klimatu, nás zajímá: souhlasíte, či nesouhlasíte s tím, aby se Česká republika V RÁMCI OCHRANY KLIMATU věnovala...

počet respondentů = 1 149

The background is a light gray with various abstract patterns. In the top left, there is a sun icon with radiating lines. Diagonal lines and small plus signs are scattered across the upper half. On the right, there are wavy, concentric lines resembling topography or sound waves, with a large brown 'C' shape and a blue circle. In the bottom right, there is a grid of small white dots and a pink diamond shape. The title 'Narrativy ochrany klimatu' is centered in a bold, blue, sans-serif font.

Narrativy ochrany klimatu

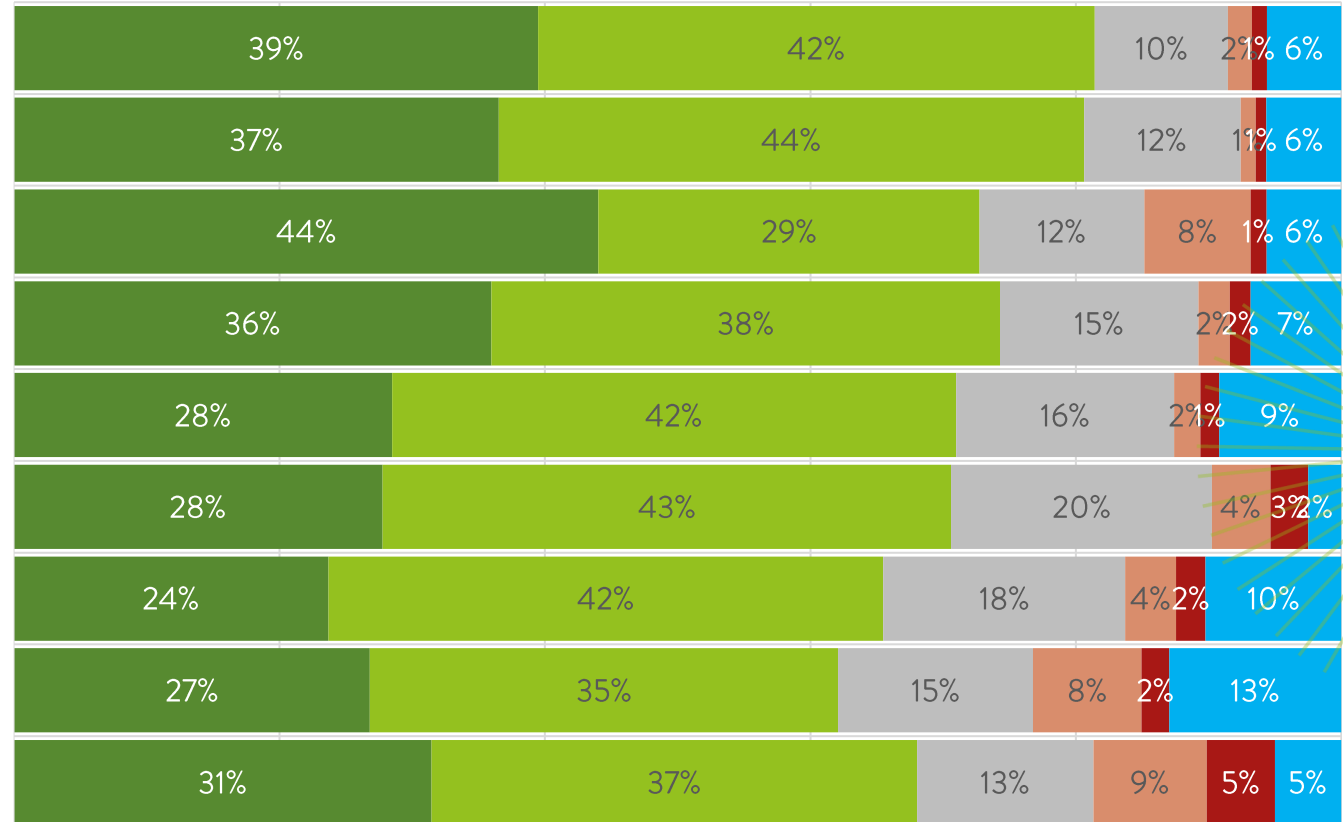
- > Jak přemýšlí česká veřejnost o změně klimatu a dekarbonizaci?

Názory: Více informovat, s rozumem, aktivním státem a bez zdražování #1

S jakými výroky o změně klimatu a její ochraně veřejnost souhlasí a s jakými nikoliv?

Velká většina obyvatel souhlasí s dvěma výroky, které se dají chápat různě a se kterými souhlasí jak podporovatelé, tak odpůrci dekarbonizace: že by jim politici měli lépe vysvětlit, jaké kroky plánují v ochraně klimatu (81 %), a že bychom k ní měli přistupovat více s rozumem (81 %). Další nejpreferovanější výroky ukazují, že lidé politikům příliš nevěří, že očekávají aktivní kroky od českého státu, že ochrana klimatu má být výhodná, že jim na ochraně klimatu záleží a přitom se obávají zdražování, které může způsobit.

- Politici by nám měli lépe vysvětlit, jaké kroky v ochraně klimatu plánují.
- K ochraně klimatu bychom měli začít přistupovat více s rozumem.
- Českým politikům je lhostejné, jak se žije běžným lidem.
- Český stát by měl provést opatření, aby se do naší krajiny vrátilo více života, např. ptáků a hmyzu.
- Chránit klima by mělo být výhodné – pro lidi i pro firmy.
- Záleží mi na ochraně klimatu.
- Při ochraně klimatu by měl český stát pomáhat lidem, kteří budou změnami v ekonomice ohroženi.
- Ochrana klimatu přinese běžným lidem jen další zdražování.
- Emise, které vypustíme dnes, ovlivní to, v jakém světě budou žít naše děti.

■ rozhodně souhlasím ■ spíše souhlasím ■ tak ani tak
■ spíše nesouhlasím ■ rozhodně nesouhlasím ■ nedokážu posoudit

Souhlasíte, či nesouhlasíte s následujícími výroky?

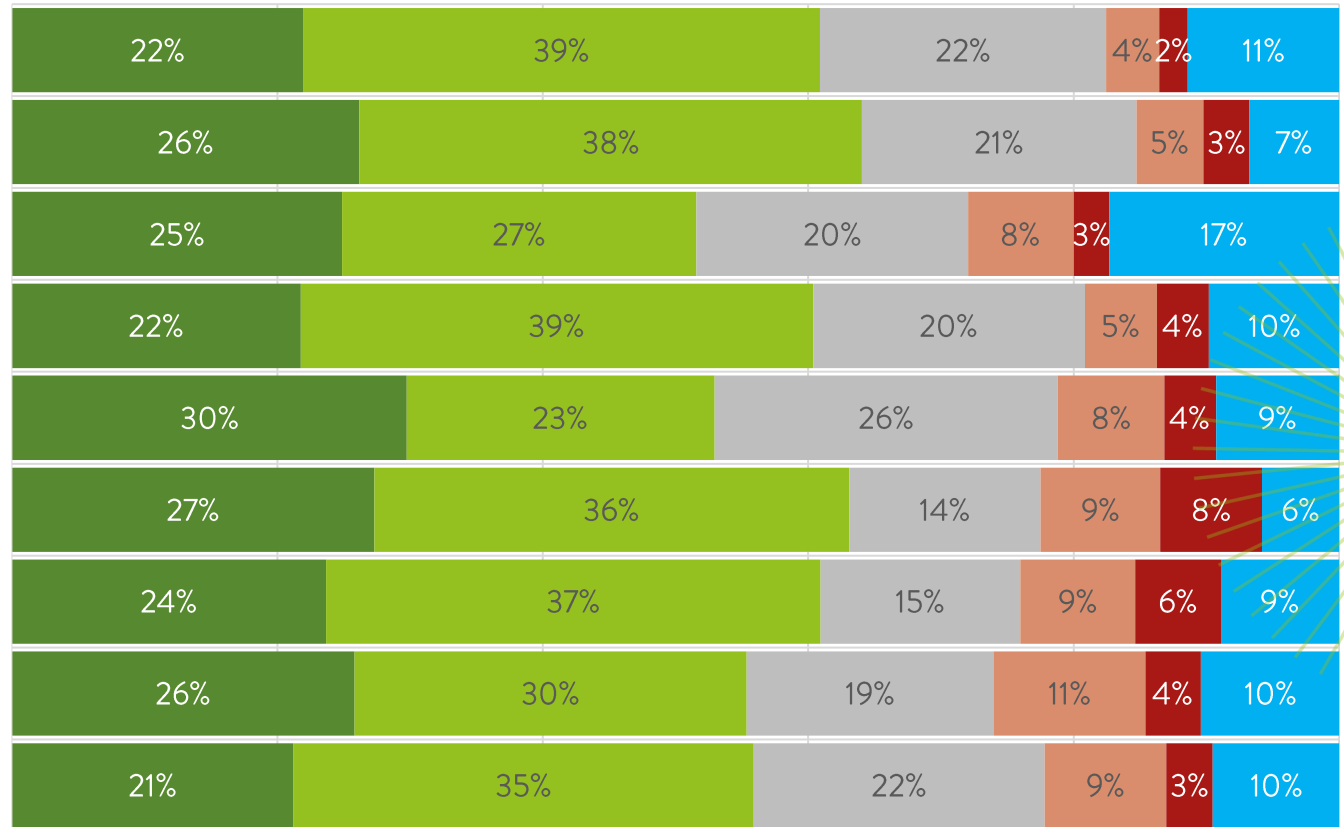
počet respondentů = 2 299

Názory: Více informovat, s rozumem, aktivním státem a bez zdražování #2

S jakými výroky o změně klimatu a její ochraně veřejnost souhlasí a s jakými ne?

Další výroky mají stále ještě podporu většiny dotazovaných a nesouhlas s nimi je minimální. Ukazují povědomí o antropogenních příčinách změny klimatu, touhu lidí po čistých technologiích, důraz na expertní hlasy a mezigenerační spolupráci v ochraně klimatu, přesvědčení, že na větrné elektrárny v krajině si zvykneme a frustraci, že se o klimatu více mluví než dělá. Zároveň čteme neochotu vzdát se auta se spalovacím motorem, nesouhlas s některými protesty klimahnutí, nebo nepříjemný pocit, že ochránci klimatu druhým lidem něco diktují.

- Potřebujeme přejít od špinavých průmyslových technologií k těm čistým – pro přírodu i pro lidi.
- Měli bychom už konečně poslouchat skutečné odborníky – klimatology, kteří před změnou klimatu varují.
- Klimatické a ekologické hnutí v České republice často zachází se svými protestními akcemi příliš daleko.
- Mladí i staří by měli spojit síly pro řešení změny klimatu.
- Jezdit autem se spalovacím motorem je mé lidské právo a nenechám se nikým omezovat.
- Lidstvo a lidské aktivity jsou v současné době hlavní příčinou změny klimatu.
- Na větrné elektrárny v krajině si zvykneme.
- Ochránci klimatu se snaží diktovat druhým lidem, jak mají žít.
- O ochraně klimatu se už dlouho mluví, ale málo se dělá.

■ rozhodně souhlasím
 ■ spíše souhlasím
 ■ tak ani tak
■ spíše nesouhlasím
 ■ rozhodně nesouhlasím
 ■ nedokážu posoudit

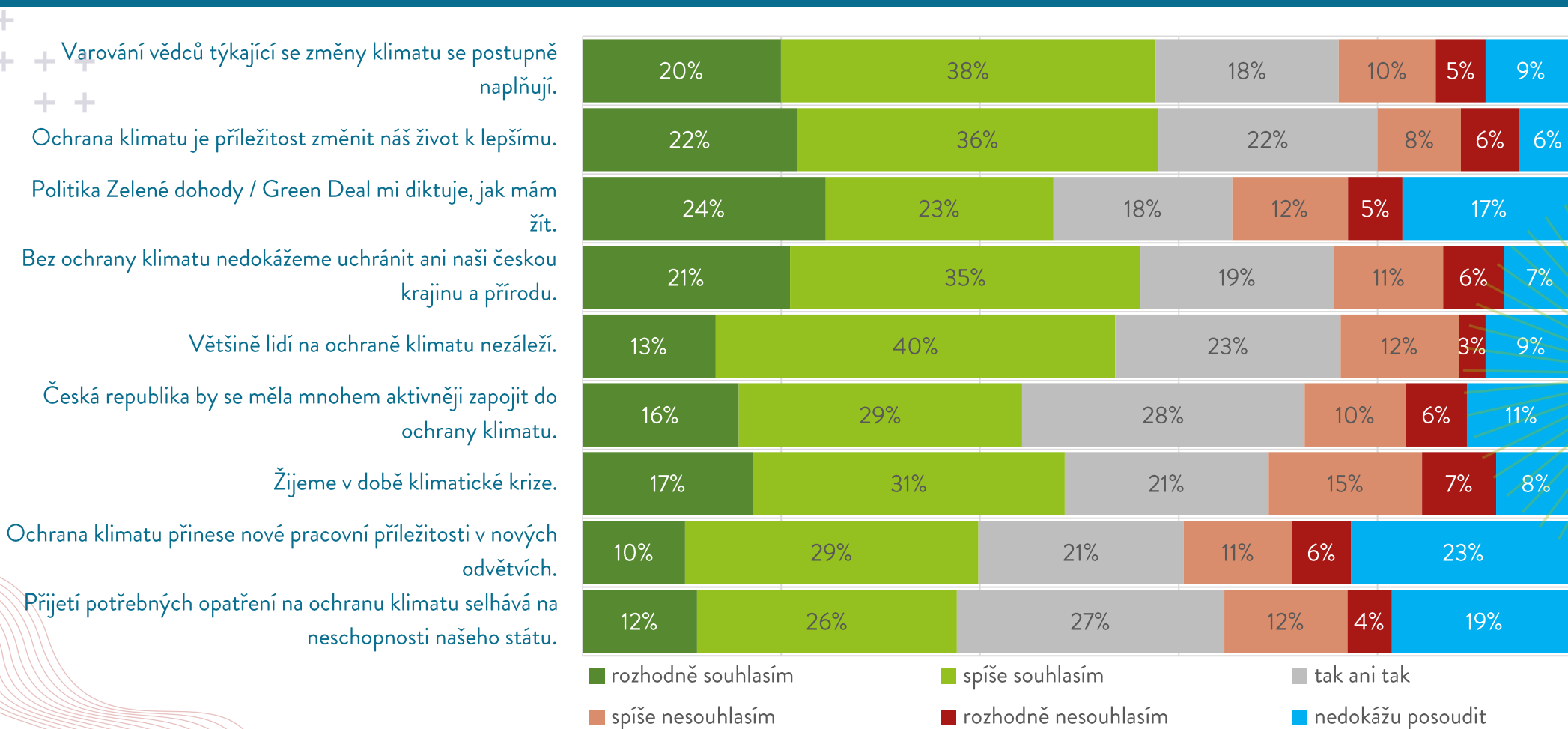
Souhlasíte, či nesouhlasíte s následujícími výroky?

počet respondentů = 2 299

Názory: Více informovat, s rozumem, aktivním státem a bez zdražování #3

S jakými výroky o změně klimatu a její ochraně veřejnost souhlasí a s jakými ne?

Část následujících výroků rezonuje s většinou Čechů a Češek, část nikoliv – ale všechny vyvolávají zřetelně větší míru souhlasu než nesouhlasu. Slyšíme z nich, že varování vědců se naplňují, že žijeme v době klimatické krize, že ochrana klimatu je příležitost pro lepší život a nové pracovní příležitosti, že bez ochrany klimatu neuchráníme českou krajinu, že by se do ní Česko mělo aktivněji zapojit, ale také, že potřebná opatření selhávají na dysfunkcích našeho státu, že Green Deal je vnímán jako diktát a pocit, že lidem na klimatu nezáleží.

Souhlasíte, či nesouhlasíte s následujícími výroky?

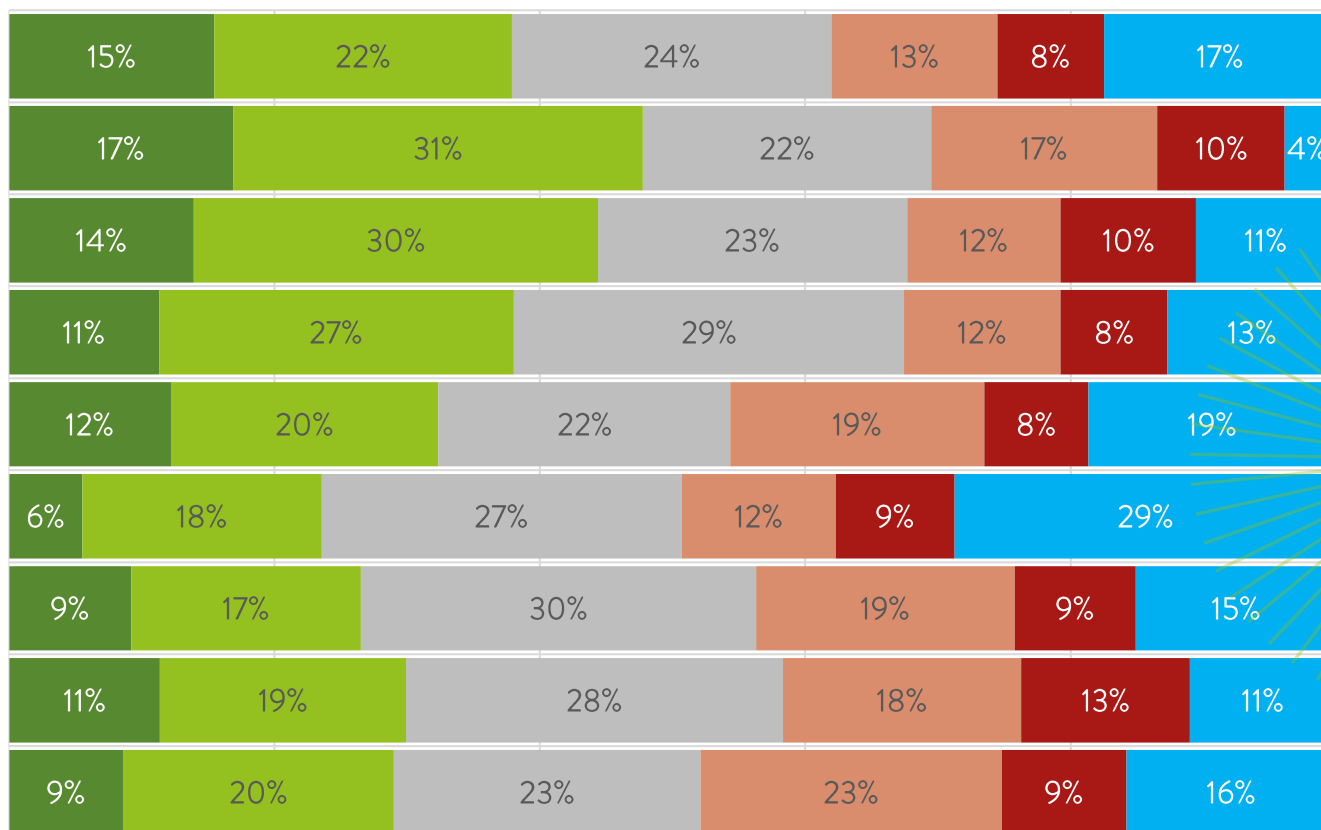
počet respondentů = 2 299

Názory: Více informovat, s rozumem, aktivním státem a bez zdražování #4

S jakými výroky o změně klimatu a její ochraně veřejnost souhlasí a s jakými ne?

U některých výroků níže převažuje zdatelně souhlas: u obav ze změn klimatu, se snižováním českých emisí bez ohledu na emise jiných zemí, s názorem, že ochrana klimatu je pro Česko příležitost nebo že naši politici mají brzdit evropská opatření na ochranu klimatu. **Jiné už jsou vnímány ambivalentněji:** že Česko není na ochranu klimatu dost bohaté, že lze souhlasit s cíli klimahnutí, že je správné protestovat proti uhelným firmám, že každý ekonomický růst znamená ničení planety a že se lidé cítí klimaticky znepokojenější než je česká vláda.

- + + Čeští politici by měli brzdit ochranu klimatu, kterou prosazuje Evropská unie.
- + + + Mám obavy z klimatické změny.
- + + ČR by měla snižovat své emise poškozující světové klima bez ohledu na to, zdali je budou snižovat i ostatní země.
- Ochrana klimatu je příležitost pro Českou republiku.
- Česká republika není dost bohatá na to, aby si ochranu klimatu mohla dovolit.
- Souhlasím s cíli, které má klimatické a ekologické hnutí v České republice.
- Je správné protestovat proti firmám, které vydělávají na těžbě a spalování uhlí.
- Změnou klimatu jsem znepokojen(a) víc než naše vláda.
- Každý ekonomický růst znamená ničení planety.

■ rozhodně souhlasím
 ■ spíše souhlasím
 ■ tak ani tak
■ spíše nesouhlasím
 ■ rozhodně nesouhlasím
 ■ nedokážu posoudit

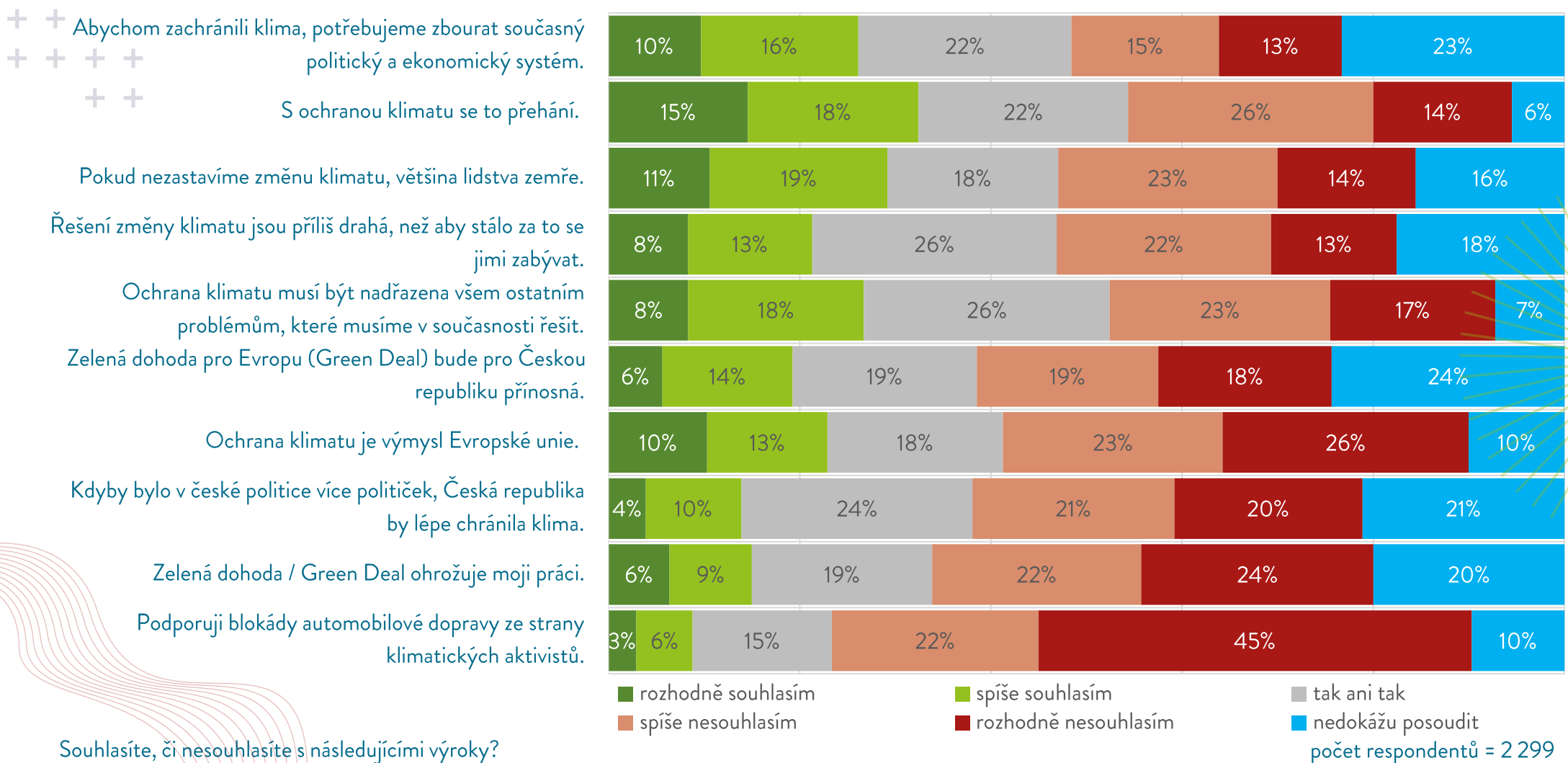
Souhlasíte, či nesouhlasíte s následujícími výroky?

počet respondentů = 2 299

Názory: Více informovat, s rozumem, aktivním státem a bez zdražování #5

S jakými výroky o změně klimatu a její ochraně veřejnost souhlasí a s jakými ne?

Některé výroky na této straně jsou ještě spíše ambivalentní: že pro záchranu klimatu je potřeba zbourat systém, že se to s klimatem přehání, že hrozí vymření lidstva, že řešení klimatu je příliš drahé, než aby mělo smysl, že ochrana klimatu je prvořadý úkol. U dalších už jasně převažuje nesouhlas: že Green Deal bude pro Česko přínosný, že ochrana klimatu je výmysl EU, že političky by klima chránily lépe, že Green Deal ohrožuje práci dotazovaných a že oslovení podporují klimatické blokády automobilové dopravy.

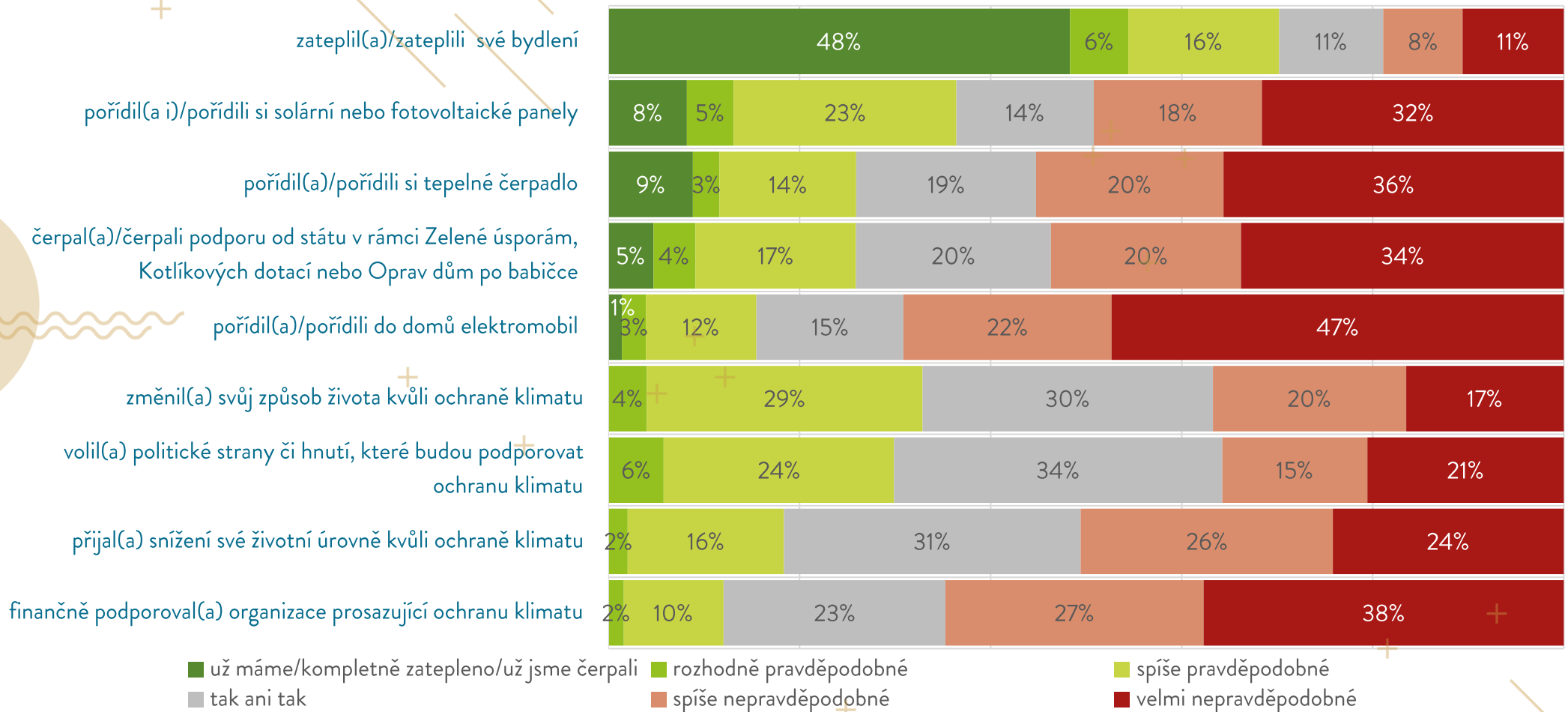
Aktivizace a participace

- > Jakými způsoby by se obyvatelé mohli podle vlastního názoru zapojit do dekarbonizace?

Část české veřejnosti uvažuje o zateplování, ale i změně životního stylu

U kterých opatření na ochranu klimatu dotazovaní uvádějí, že je pravděpodobně do budoucna zrealizují a jaká nikoliv?

Když uvážíme reálné možnosti různých typů domácností (bytové vs. rodinné domy) a jejich finanční možnosti, stojí za pozornost, že např. 27 % české veřejnosti uvažuje o pořízení solárních či fotovoltaických panelů a 17 % o pořízení tepelného čerpadla. Přibližně třetina lidí také uvažuje o změně svého životního stylu nebo volbě politického subjektu, který podporuje ochranu klimatu.

Jak je pravděpodobné nebo nepravděpodobné, že byste do budoucna...

počet respondentů = 2 299

Sedm skupin české veřejnosti ve vztahu k ochraně klimatu

- > Jaké skupiny veřejnosti můžeme na základě datové analýzy rozlišit ve vztahu k ochraně klimatu v České republice?

Zajímá vás, do které ze sedmi skupin české veřejnosti v oblasti ochrany klimatu patříte?

Vyplňte si kalkulačku, kterou jsme připravili ve spolupráci s datovým týmem iRozhlasu.

Ta Vás na základě odpovědí na 15 otázek s 80 % pravděpodobností zařadí do segmentu s Čechy a Češkami, kteří jsou vám v otázkách dekarbonizace názorově nejbližší:

České klima 2024: Lidé chtějí recepty na sucha a povodně. A nechat si spalovací motor

(kalkulačka dole na stránce)

České klima 2024

O segmentaci ochrany klimatu

Běžné výzkumy se sloupcovými a koláčovými grafy jsou jen jedním ze způsobů, jak se snažit pochopit, jak společnost uvažuje o klimatických otázkách. Čím dál více se v posledních letech prosazují tzv. **segmentace**, které ukazují, jak jsou rozloženy názorové skupiny.

Důležité je to pro všechny, kteří přemýšlejí, jaká je jejich cílová skupina, co je to za lidi – to totiž z grafů pro celou populaci nevyčtou. Segmentace najdete v podkladech většiny komunikačních plánů, ať už v politice, v aktivistických kampaních nebo v marketingu. Historicky tyto segmentace často vznikaly „od zeleného stolu“: více či méně kvalifikovaným odhadem těch, kteří připravovali komunikační strategie a snažili se vytipovat, koho oslovit a čím. Spolehlivost těchto odhadů byla pochopitelně omezená.

Data jsou nicméně trendem posledních let a všechny profesionální kampaně jsou dnes založeny na datových analýzách. Zlatým standardem segmentací se stala tzv. **analýza latentních tříd** (Latent Class Analysis, LCA). Tato sofistikovaná statistická analýza v datech vyhledává ty skupiny lidí, kteří jsou si v dané oblasti co nejpodobnější. Kvalitu segmentace pak poznáte podle toho, jak moc podobní jsou si dotazovaní zařazení analýzou do stejné skupiny a jak velké rozdíly jsou mezi skupinami navzájem. S analýzou latentních tříd se dnes setkáte při přípravě politických i komerčních kampaní, ale také na stránkách prestižních vědeckých časopisů.

Řada z vás nejspíš slyšela o segmentaci **Six Americas**, která od roku 2008 sleduje vývoj názorových skupin v USA. Jejimi autory je tým z Yale Program on Climate Change Communication.

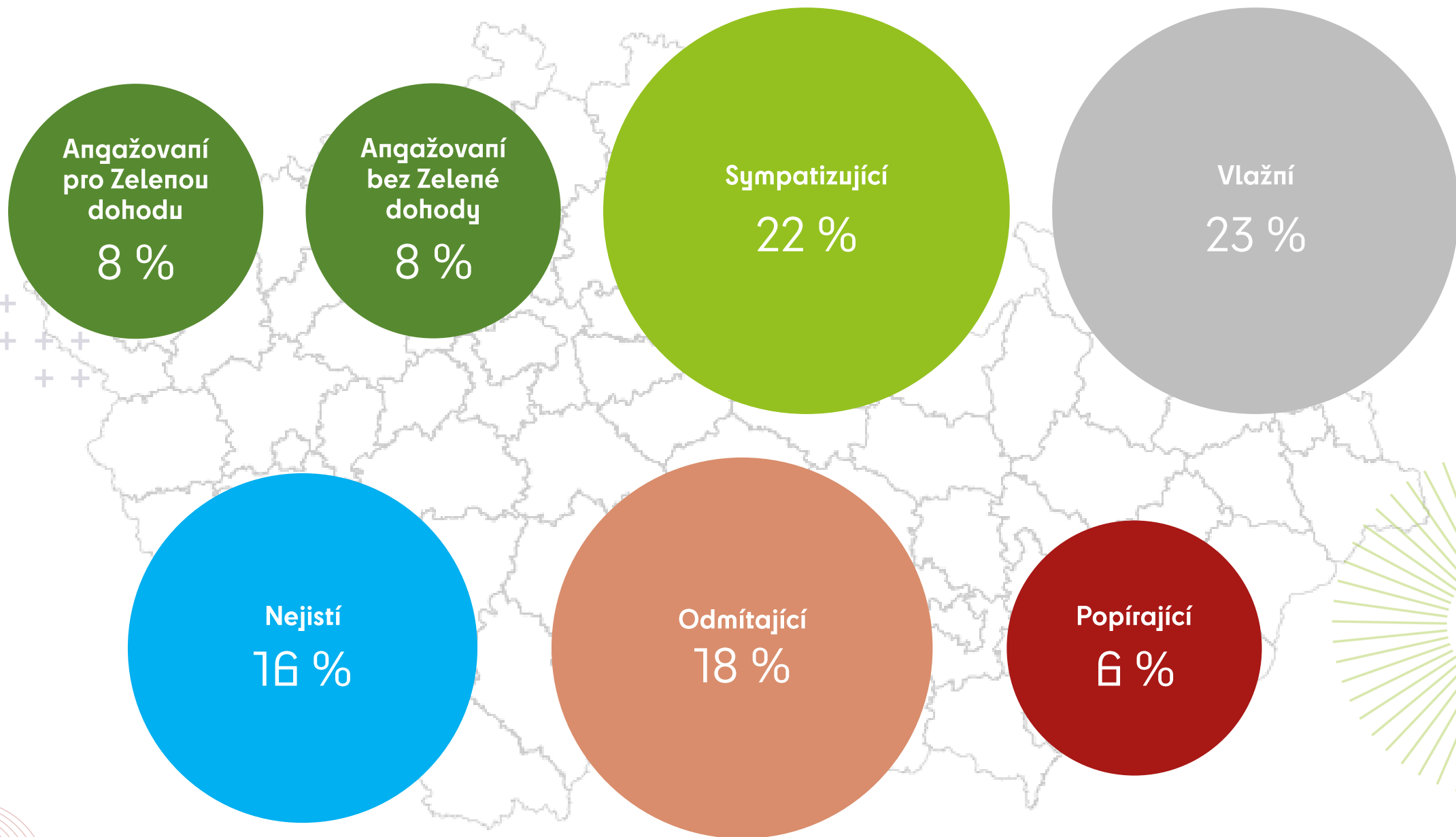
V Česku je patrně nejznámější segmentací **Rozdělení svobodou**, projekt Českého rozhlasu, který 25 let po Sametové revoluci zmapoval rozložení socioekonomických skupin české veřejnosti (CVVM, STEM, PAQ, 2019).

V našem týmu pracujeme s analýzou latentních tříd od roku 2015.

S jejich pomocí jsme zmapovali cílové skupiny v oblasti ochrany klimatu (2015, 2021 s Green Dock, 2022 se STEM, 2022, 2023), ochrany biodiverzity (2015), energetických profilů domácností (2023) a také občanské angažovanosti (2015).

Ve výzkumu **České klima 2024 přinášíme po dvou letech aktuální segmentaci**, která popisuje profily sedmi skupin české veřejnosti ve vztahu k ochraně klimatu. První výsledky z této segmentace najdete na dalších stránkách.

V našem výzkumném týmu, který tlumočí komplexní data i širokému publiku, před každou medializací přemýšlíme, jak komplexní výsledky přehledně a srozumitelně představit publiku. V profilaci jednotlivých skupin vycházíme datově z toho, jak se mezi sebou skupiny **prakticky liší, tedy dostatečně velkým rozdílem** (aby naše výsledky byly plnohodnotně použitelné v praxi), nejen statisticky (rozdíly významné statisticky se totiž objevují ve velkých výzkumných vzorcích i v případě relativně malých reálných rozdílů). Když charakteristiku formulujeme tak, že takový daný představitel je (např. žena), týká se to více než 50 % příslušníků dané skupiny. Když uvádíme, že má něco více/méně/častěji, vycházíme z výrazného rozdílu oproti ostatním.

Angažovaní pro Zelenou dohodu 8 %

Silně podporují ochranu klimatu včetně Zelené dohody.

věkový průměr
44 let

ženy
57 %

vzdělání s maturitou
64 %

- 31 %** Většina českých médií lže.
- 95 %** Jsou mi blízké myšlenky ochrany přírody a životního prostředí.
- 93 %** Změna klimatu již probíhá.
- 85 %** Dopad změny klimatu představuje závažný problém pro mě a moje blízké.
- 91 %** Česká republika by se měla ochranou klimatu zabývat více.
- 90 %** ČR by se měla zabývat zvyšováním odolnosti české krajiny a obcí pro zvládnutí sucha a povodní více.
- 96 %** Ochrana klimatu je příležitost změnit náš život k lepšímu.
- 8 %** Zelená dohoda / Green Deal by měla být zrušena nebo oslabena.
- 0 %** ... nevím, nedokážu odpovědět
- 75 %** Souhlas se zvýhodněním výrobků z EU tím, že se zdraží výrobky dovážené ze zemí, kde rostou emise poškozující světové klima.
- 6 %** ... nevím, nedokážu odpovědět

Typickou představitelkou je žena ve věku 44 let. Má nadprůměrné vzdělání (s maturitou) a ekonomicky zastupuje klasickou střední třídu. Má velký zájem o svět a širší kulturní rozhled. Z mediálních témat se zajímá o přírodu, životní prostředí a klima, zdraví a seberozvoj, dění v zahraničí, o válku na Ukrajině, cestopisy, film a hudbu, umění, vědecké objevy a technické novinky, ekonomiku a částečně i politiku.

K volbám chodí mírně nadprůměrně. Nejvíce podporuje strany vládní koalice, zejména ty liberální. Je prozápadně orientovaná, inspiraci hledá v moderních trendech. Stát by se podle ní měl více zabývat pomocí ohroženým skupinám obyvatel, ochranou před případným útokem Ruska, právy menšin a žen. Naopak se staví proti kapitulaci Ukrajiny, většímu vlivu katolické církve nebo vystoupení z Evropské unie. Neziskové organizace považuje za přínosné. Ve světě důvěřuje demokratickým lídrům, nikoliv populistickým a autoritářským vůdcům.

Klimatickou změnu vnímá jako obrovskou hrozbu a největší problém dnešní doby – v této oblasti se považuje za znepokojenější než je současná vláda. V klimatických otázkách důvěřuje vědcům, ochráncům přírody, Evropské unii, prezidentovi, neziskovým organizacím a částečně veřejnoprávním médiím. Sympatizuje s klimatickým hnutím. Volá po okamžité dekarbonizaci, považují ji za příležitost i pro Česko. Věří, že všechny obtíže transformace zvládneme. Podporuje posílení odolnosti české krajiny, rozvoj obnovitelných a jaderných zdrojů (odmítá uhlí i plyn) a řadu dalších opatření na ochranu klimatu, včetně rozvoje elektromobility. Zelenou dohodu / Green Deal hodnotí jednoznačně pozitivně a ráda by ještě zvýšila její klimatické cíle.

Angažovaní bez Zelené dohody 8 %

Silně podporují ochranu klimatu, avšak mají pochybnosti o Zelené dohodě.

věkový průměr
53 let

ženy
66 %

vzdělání s maturitou
45 %

- 57 %** Většina českých médií lže.
- 92 %** Jsou mi blízké myšlenky ochrany přírody a životního prostředí.
- 89 %** Změna klimatu již probíhá.
- 78 %** Dopad změny klimatu představuje závažný problém pro mě a moje blízké.
- 91 %** Česká republika by se měla ochranou klimatu zabývat více.
- 90 %** ČR by se měla zabývat zvyšováním odolnosti české krajiny a obcí pro zvládnutí sucha a povodní více.
- 95 %** Ochrana klimatu je příležitost změnit náš život k lepšímu.
- 31 %** Zelená dohoda / Green Deal by měla být zrušena nebo oslabena.
- 65 %** ... nevím, nedokážu odpovědět
- 55 %** Souhlas se zvýhodněním výrobků z EU tím, že se zdraží výrobky dovážené ze zemí, kde rostou emise poškozující světové klima.
- 15 %** ... nevím, nedokážu odpovědět

Typickou představitelkou je žena ve věku 53 let bez maturitního vzdělání. Ekonomicky patří do střední až nižší střední třídy, částečně má ve své domácnosti problém vyjít s příjmy. V autě najede méně kilometrů než většina ostatních. Má velký zájem o svět kolem sebe, z mediálních témat ji zajímá příroda, životní prostředí a změna klimatu, zdraví a seberozvoj, cestopisy, příběhy ze života obyčejných lidí, filmy a hudba, dění v zahraničí a ekonomika, zahradničení a kutilství, částečně i vědecké objevy a umění.

Podprůměrně chodí k volbám, méně zvažuje volbu vládních stran, více opozičních (nikoliv protisystémových). Více zdůrazňuje sociální témata, přála by si menší majetkové rozdíly ve společnosti a přiklání se mírně k názoru, že se u nás žilo lépe před rokem 1989. Podporuje větší ochranu Česka před případným útokem Ruska, ale váhá, zda by Ukrajina neměla kapitulovat. Podporuje sňatky stejnopohlavních párů a pochybuje o přínosnosti neziskových organizací. Ve světě důvěřuje více demokratickým lídrům než populistickým a autoritářským vůdcům. Trochu pochybuje o současném politickém a ekonomickém systému.

V představitelce Angažovaných bez Zelené dohody vyvolává změna klimatu silné obavy, myslí si, že je jí znepokojenější než česká vláda. V klimatických otázkách důvěřuje vědcům a ochráncům přírody, částečně sympatizuje s klimatickým hnutím. Klimatickou změnu považuje za největší problém současnosti a ochranu klimatu za příležitost, nicméně obává se i dopadu dekarbonizace na ohrožené skupiny. Podporuje rozvoj obnovitelných a jaderných zdrojů, částečně i plynových, snižování emisí i posilování odolnosti české krajiny. Vlažněji se staví k podpoře elektromobility. V otázce budoucnosti Zelené dohody váhá a nemá vyhraněný názor.

Sympatizující 22 %

Podporují ochranu klimatu a celou řadu opatření, v některých uvažovaných krocích však zůstávají obezřetní a pragmatičtí.

Typickou představitelkou je žena ve věku 45 let. Má nadprůměrné vzdělání s maturitou a její domácnost mírně nadprůměrné příjmy. Se svou rodinou toho v autě i veřejné dopravě najezdí více než většina ostatních. V médiích ji zajímají témata zdraví a sebezvoje, přírody, životního prostředí a klimatu, filmů a hudby, cestopisů a vědeckých objevů, ekonomiky, kutilství a zahradničení, částečně i politiky.

Chodí nadprůměrně k volbám, častěji podporuje strany současné vládní koalice, především ty liberální, naopak více odmítá opoziční a zejména protisystémové strany. Je prozápadně orientovaná a inspiraci hledá v moderních trendech.

věkový průměr
45 let

ženy
62 %

vzdělání s maturitou
64 %

- 38 %** Většina českých médií lže.
- 89 %** Jsou mi blízké myšlenky ochrany přírody a životního prostředí.
- 90 %** Změna klimatu již probíhá.
- 63 %** Dopad změny klimatu představuje závažný problém pro mě a moje blízké.
- 76 %** Česká republika by se měla ochranou klimatu zabývat více.
- 82 %** ČR by se měla zabývat zvyšováním odolnosti české krajiny a obcí pro zvládnutí sucha a povodní více.
- 88 %** Ochrana klimatu je příležitost změnit náš život k lepšímu.
- 28 %** Zelená dohoda / Green Deal by měla být zrušena nebo oslabena.
- 35 %** ... nevím, nedokážu odpovědět
- 65 %** Souhlas se zvýhodněním výrobků z EU tím, že se zdraží výrobky dovážené ze zemí, kde rostou emise poškozující světové klima.
- 5 %** ... nevím, nedokážu odpovědět

Změnu klimatu považuje za závažné riziko pro Česko i pro sebe. V klimatických otázkách důvěřuje vědcům, ochráncům přírody, Ministerstvu životního prostředí a neziskovým organizacím. Ochranu klimatu považuje za příležitost. Podporuje rozvoj obnovitelných zdrojů a částečně i těch jaderných, souhlasí se snižováním českých emisí skleníkových plynů, posilováním odolnosti české krajiny a její ochrany i řadou opatření v oblasti elektromobility. Změnu klimatu nepovažuje za největší problém dnešní doby, oceňuje praktický až pragmatičtější přístup k problematice. Na budoucnost Zelené dohody má ambivalentní názor: více ji podporuje než odmítá, ale částečně v ní také nemá jasno.

Vlažní 23 %

Podporují ochranu klimatu, ale dopadů dekarbonizace se obávají a odmítají Zelenou dohodu.

věkový průměr
45 let

muži
61 %

vzdělání s maturitou
56 %

- 49 %** Většina českých médií lže.
- 66 %** Jsou mi blízké myšlenky ochrany přírody a životního prostředí.
- 67 %** Změna klimatu již probíhá.
- 40 %** Dopad změny klimatu představuje závažný problém pro mě a moje blízké.
- 47 %** Česká republika by se měla ochranou klimatu zabývat více.
- 69 %** ČR by se měla zabývat zvyšováním odolnosti české krajiny a obcí pro zvládnutí sucha a povodní více.
- 48 %** Ochrana klimatu je příležitost změnit náš život k lepšímu.
- 67 %** Zelená dohoda / Green Deal by měla být zrušena nebo oslabena.
- 22 %** ... nevím, nedokážu odpovědět
- 34 %** Souhlas se zvýhodněním výrobků z EU tím, že se zdraží výrobky dovážené ze zemí, kde rostou emise poškozující světové klima.
- 1 %** ... nevím, nedokážu odpovědět

Typickým představitelem je muž ve věku 47 let. Má středoškolské vzdělání s maturitou. Příjem jeho domácnosti je spíše průměrný, ale s penězi dokáže vyjít. Členové domácnosti jezdí nadprůměrně automobilem i veřejnou dopravou. V médiích ho zajímají témata zdraví, přírody, filmů a hudby, ostatní témata jen částečně nebo vůbec.

○ něco méně často než ostatní chodí k volbám. Kdybychom chtěli zjistit, jaké jsou běžné názory české veřejnosti, stačilo by se zeptat právě zástupce Vlažných: ve svých politických názorech a voličských preferencích se významně neliší od většinových názorů v Česku. Je také spíše prozápadně orientovaný.

Ví, že změna klimatu probíhá a je způsobena lidskou činností, očekává dopady klimatické změny na Česko, ale příliš se jich neobává. V klimatických otázkách důvěruje vědcům, záleží mu na ochraně klimatu. Podporuje výstavbu dalších obnovitelných a jaderných zdrojů, ochranu krajiny a zvyšování její odolnosti. Vlažnější je však ke snižování emisí nebo konkrétním opatřením například v oblasti elektromobility. Váhá, jak moc je potřeba s dekarbonizací pospíchat. Obává se sociálních a ekonomických dopadů transformace a negativně vnímá tlaky seshora v této oblasti. Zelenou dohodu pro Evropu by oslabil nebo zrušil.

Nejistí 16 %

Uvědomují si potřebu ochrany klimatu, ale s odpovědi na řadu otázek váhají nebo neumí odpovědět.

věkový průměr
48 let

ženy
74 %

vzdělání s maturitou
47 %

- 50 %** Většina českých médií lže.
- 64 %** Jsou mi blízké myšlenky ochrany přírody a životního prostředí.
- 67 %** Změna klimatu již probíhá.
- 37 %** Dopad změny klimatu představuje závažný problém pro mě a moje blízké.
- 48 %** Česká republika by se měla ochranou klimatu zabývat více.
- 72 %** ČR by se měla zabývat zvyšováním odolnosti české krajiny a obcí pro zvládnutí sucha a povodní více.
- 57 %** Ochrana klimatu je příležitost změnit náš život k lepšímu.
- 19 %** Zelená dohoda / Green Deal by měla být zrušena nebo oslabena.
- 78 %** ... nevím, nedokážu odpovědět
- 27 %** Souhlas se zvýhodněním výrobků z EU tím, že se zdraží výrobky dovážené ze zemí, kde rostou emise poškozující světové klima.
- 42 %** ... nevím, nedokážu odpovědět

Typickou představitelkou je žena ve věku 48 let. Má spíše podprůměrné vzdělání, žije v domácnosti s nižšími příjmy, s penězi vychází částečně s obtížemi. Přestože má veřejné služby trochu dále než většina ostatních, ve srovnání s ostatními cestuje méně. V médiích ji zajímají témata zdraví a přírody, částečně životního prostředí, k ostatním tématům je spíše netečná.

Voličsky se neodlišuje od průměrných voličských preferencí v České republice, nicméně politiku sleduje nejméně a má nejnižší zájem o účast ve volbách. K řadě otázek se nedovede vyjádřit a nemá vyhraněné názory.

Typická představitelka Nejistých je přesvědčena, že změna klimatu probíhá a je způsobena lidskou činností. Její dopady považuje za závažné pro Česko, avšak osobně se necítí jejími dopady ohrožena. V klimatických otázkách důvěřuje vědcům a ochráncům přírody. Záleží jí na ochraně klimatu, podporuje využívání obnovitelných zdrojů a posilování odolnosti české krajiny, váhá se snižováním emisí skleníkových plynů. Nemá vyhraněný názor na budoucnost Zelené dohody.

Odmítající 18 %

Změny klimatu se neobávají, vymezují se vůči ochraně klimatu a odmítají Green Deal.

věkový průměr
52 let

muži
63 %

vzdělání s maturitou
53%

- 61 %** Většina českých médií lže.
- 58 %** Jsou mi blízké myšlenky ochrany přírody a životního prostředí.
- 56 %** Změna klimatu již probíhá.
- 21 %** Dopad změny klimatu představuje závažný problém pro mě a moje blízké.
- 23 %** Česká republika by se měla ochranou klimatu zabývat více.
- 72 %** ČR by se měla zabývat zvyšováním odolnosti české krajiny a obcí pro zvládnutí sucha a povodní více.
- 24 %** Ochrana klimatu je příležitost změnit náš život k lepšímu.
- 97 %** Zelená dohoda / Green Deal by měla být zrušena nebo oslabena.
- 2 %** ... nevím, nedokážu odpovědět
- 31 %** Souhlas se zvýhodněním výrobků z EU tím, že se zdraží výrobky dovážené ze zemí, kde rostou emise poškozující světové klima.
- 8 %** ... nevím, nedokážu odpovědět

Typickým představitelem je muž ve věku 52 let. Má maturitní vzdělání a žije v nadprůměrně zajištěné domácnosti s příjmy, se kterými dokáže dobře vyjít. V médiích ho zajímají témata přírody a zdraví, cestopisů a dění v zahraničí, kutilství a zahradničení, filmů, částečně také politiky, aut a motocyklů, sportu ad.

Chodí nadprůměrně k volbám, výrazně podporuje opoziční strany, částečně i ty protisystémové. Negativně hodnotí strany vládní koalice, především ty liberální. Ve světě více sympatizuje s populistickými a autoritářskými vůdci než s demokratickými lidry. V otázkách ruské agrese částečně podporuje kapitulaci Ukrajiny, váhal by v případném referendu o vystoupení z Evropské unie.

Představitel Odmítajících se sice přiklání k názoru, že změna klimatu probíhá, ale není přesvědčen, že její příčinou jsou lidské aktivity. Přestože v klimatických otázkách uvádí, že věří vědcům (nikomu jinému ne), dopady změny klimatu nepovažuje pro Česko za závažné ani urgentní a osobně se jich neobává. Podporuje posilování odolnosti české krajiny a šetrné zemědělské hospodaření, rozvoj jaderných, obnovitelných a plynových zdrojů. Nemá jasný názor na uhlí, je velkým zastáncem spalovacích motorů. S ochranou klimatu se to podle něj přehání a rezolutně odmítá Zelenou dohodu.

Popírající 6 %

Zpochybňují změnu klimatu a ostře odmítají ochranu klimatu a Zelenou dohodu.

věkový průměr
53 let

muži
82 %

vzdělání s maturitou
49 %

- 81 %** Většina českých médií lže.
- 43 %** Jsou mi blízké myšlenky ochrany přírody a životního prostředí.
- 37 %** Změna klimatu již probíhá.
- 12 %** Dopad změny klimatu představuje závažný problém pro mě a moje blízké.
- 4 %** Česká republika by se měla ochranou klimatu zabývat více.
- 57 %** ČR by se měla zabývat zvyšováním odolnosti české krajiny a obcí pro zvládnutí sucha a povodní více.
- 4 %** Ochrana klimatu je příležitost změnit náš život k lepšímu.
- 98 %** Zelená dohoda / Green Deal by měla být zrušena nebo oslabena.
- 2 %** ... nevím, nedokážu odpovědět
- 11 %** Souhlas se zvýhodněním výrobků z EU tím, že se zdraží výrobky dovážené ze zemí, kde rostou emise poškozující světové klima.
- 4 %** ... nevím, nedokážu odpovědět

Typickým představitelem je muž ve věku 53 let. Má průměrné či lehce podprůměrné vzdělání, ekonomicky patří do střední nebo vyšší střední třídy, byť občas pocítuje nedostatek prostředků. Hodnotově je zaměřen více technicky a materiálně. V médiích ho zajímají témata přírody a kutilství, technických novinek a vědeckých objevů, zdraví, politiky, částečně také ekonomiky.

Prakticky vůbec nevěří médiím a českým institucím, přiklání se k vystoupení z Evropské unie a podporuje kapitulaci Ukrajiny. Vymezuje se proti neziskovým organizacím, lidským právům, otázkám rovných práv pro ženy, menšiny a je rezervovaný k sociálním opatřením na podporu ohrožených skupin. Voličskou morálku má vyšší než ostatní, podporuje převážně opoziční a zejména ty protisystémové strany. Sympatizuje s řadou populistických a autoritářských vůdců ve světě.

V ochraně přírody a životního prostředí má rezervovaný přístup a ekologické problémy často zpochybňuje, přestože se přiklání k větší ochraně české krajiny. V klimatických otázkách nevěří nikomu, ani vědcům. Mírně v něm převažují sympatie k obnovitelným zdrojům, ale odmítá snižování emisí plynů poškozujících klima. Schvaluje spalování uhlí a plynu, je velkým zastáncem spalovacích motorů. Nájezd automobilu má podprůměrný, ale je na něm více závislý při svých každodenních cestách. S ochranou klimatu rozhodně nesouhlasí a Zelenou dohodu by zrušil.

The background is a light gray with various abstract patterns. In the top left, there is a sun-like icon with radiating lines. Diagonal lines and small plus signs are scattered across the upper left. On the right side, there are wavy, concentric lines and a large, semi-transparent blue circle. In the bottom right corner, there is a grid of small white dots. The main text is centered in a bold, dark blue font.

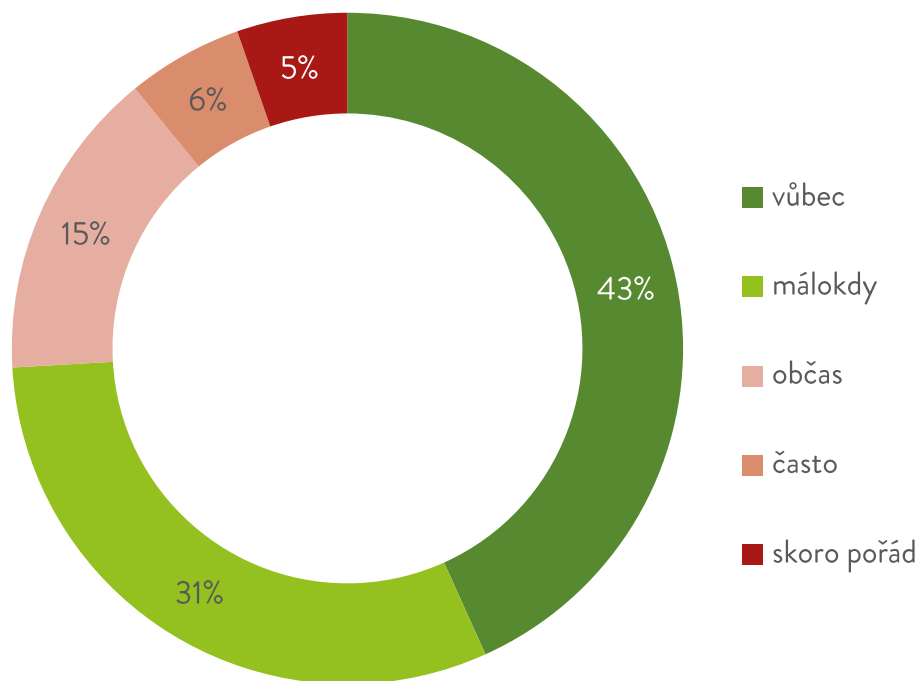
Ukázka prvních výsledků k dopravní chudobě

- > Co ukazují první data o dopravní chudobě v ČR?
Do konce roku připravujeme podrobný report.

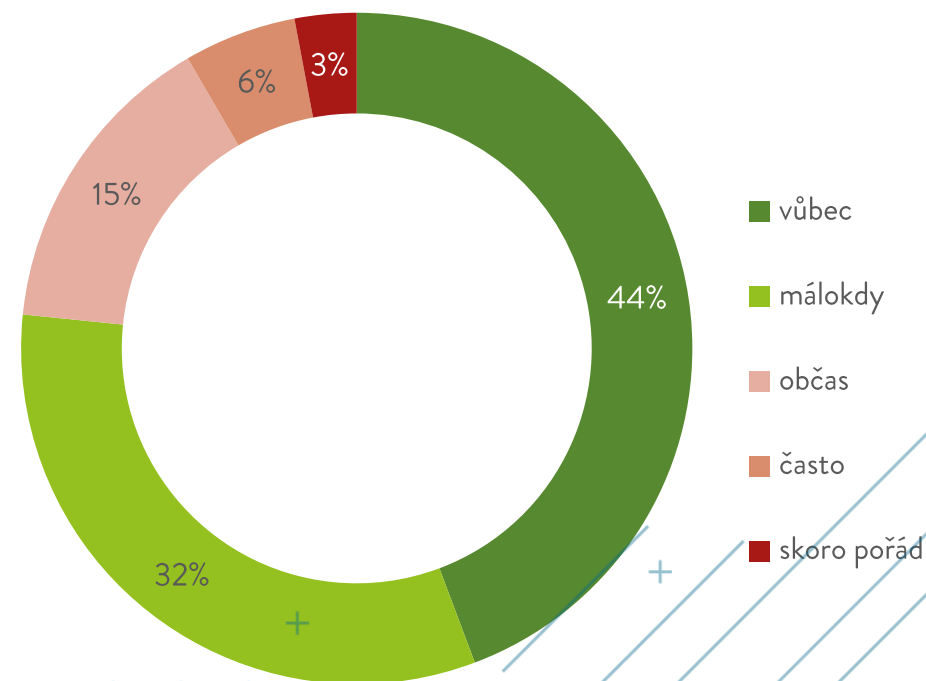
Dopravní chudoba: 1/4 obyvatel má potíže přepravit se tam, kam potřebuje

Jak často nemáte možnost přepravit se někam kvůli základním věcem nebo za přáteli a volnočasovými aktivitami?

Přibližně čtvrtina obyvatel uvádí, že má problém přepravit se do zaměstnání, do školy, na nákupy nebo k lékaři – skoro pořád 5 %, často 6 % a občas 15 %. Další bezmála třetina uvádí, že takové potíže řeší jen málokdy, a více než dvě pětiny obyvatel vůbec. U dopravy za přáteli a volnočasovými aktivitami je situace obyvatel velmi podobná.

Jak často se vám stává, že byste se potřebovali někam přepravit kvůli základním věcem jako je zaměstnání, škola, nákupy a lékař, ale nemáte možnost se tam přepravit?

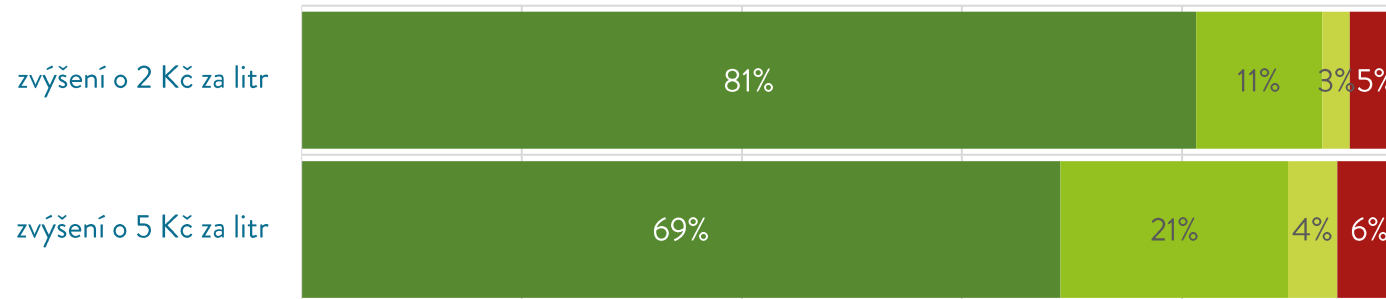
Jak často se vám stává, že byste se potřebovali někam přepravit za přáteli nebo volnočasovými aktivitami, ale nemáte možnost se tam přepravit?

počet respondentů = 2 289

Kolik lidí by dostalo zdražení nafty/benzínu do neřešitelné situace? 5-6 %

Jak by Češi a Češky reagovali, kdyby se cena nafty nebo benzínu zvýšila o 2 Kč nebo o 5 Kč?

Většina obyvatel uvádí, že by případné budoucí zdražení pohonných hmot dokázala zvládnout: konkrétně při zdražení litru nafty/benzínu o 2 Kč by si 81 % dotazovaných podle svých slov připlatilo, 11 % realizovalo část cesty bez auta a 3 % bez auta celou cestu. Zbývá 5 % těch, kteří uvádějí, že by neměly možnost realizovat cestu jinak. V případě zdražení o 5 Kč je podíl těch, kteří by neměli alternativu, 6 %.

- připlatili si za benzín/naftu
- realizovali část cest veřejnou dopravou, na kole nebo pěšky
- realizovali všechny cesty veřejnou dopravou, na kole nebo pěšky
- takovou cenu benzínu/nafty bychom si nemohli dovolit a zároveň nemůžeme naše cesty realizovat veřejnou dopravou, na kole nebo pěšky

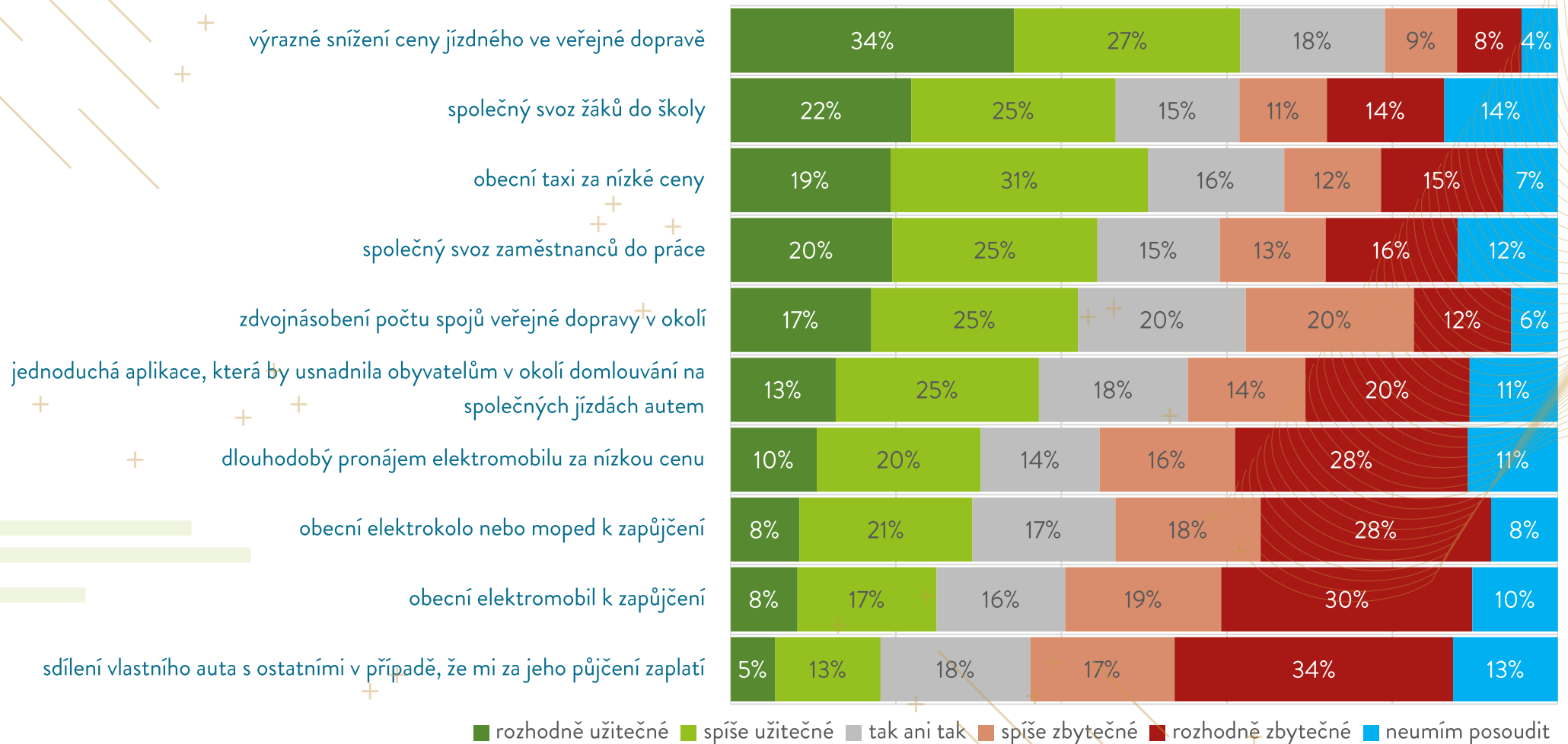
Kdyby se cena nafty/benzínu zvýšila o 2/5 Kč za litr, co byste dělali?

počet respondentů = 789-836

Řešení? Levnější veřejná doprava, obecní taxi a společný svoz

Jaké nové dopravní služby zřízené v okolí bydliště by byly podle občanů užitečné?

Podle obyvatel by bylo užitečné, kdyby bylo v okolí jejich bydliště **sníženo jízdné veřejné dopravy** (61 %), kdyby bylo k dispozici **obecní taxi za nízké ceny** (50 %) nebo zařízen **společný svoz žáků do škol** (47 %) a **pracujících do zaměstnání** (45 %). Část obyvatel by také uvítala zdvojnásobení počtu spojů veřejné dopravy v okolí (42 %) a aplikaci na domlouvání lokálních spolujízd (38 %).

Vnímali byste jako užitečné či zbytečné následující služby, které by byly zřízeny v okolí vašeho bydliště?

počet respondentů = 2 289

Závěrem

- > Co vyplývá z výzkumu České klima 2024 pro praxi ochrany klimatu?

České klima 2024: devět tipů pro praxi #1

Větrnou energetiku snad i za domem, ale férově

Výstavba větrných elektráren je jednou z klíčových oblastí českého odchodu od fosilních zdrojů. Podporuje ji většina veřejnosti, a pokud developéři budou ochotni 1) podělit se s místními komunitami o výnosy z provozu větrných elektráren, 2) umisťovat elektrárny co nejcitlivěji do české krajiny a 3) vyhýbat se regionům, kde je vazba na krajinný ráz velmi silná, je akceptace projektů větrné energetiky i pro výstavbu nedaleko bydliště dotazovaných poměrně slušná.

Trendy hrají pro elektromobility, když jim to nezkazíme

Předsudky vůči elektromobilitě potvrzují, dokud bude elektromobilita dostupná jen pro movitou část české veřejnosti. V brzké době však dále bude klesat jejich cena a porostou dojezdy, a podíl elektromobilů začne postupně růst. Důležité je vyhnout se v tomto tématu kulturním válkám, ale zabývat se elektromobilitou prakticky: jak se ekonomicky vyplatí různým typům domácností, jaká je návratnost elektromobilů a za jakých podmínek, jak rostou dojezdy, jaké jsou jízdní vlastnosti a jaké jsou zkušenosti řidičů a řidiček. A zatímco ve městech je debata o podpoře veřejné dopravy i na úkor individuální na místě, v řadě venkovských regionů se obyvatelé bez domácího automobilu či elektromobilu ani v příštích letech neobejdou.

Investice a inovace pro ohrožené skupiny

V době energetické krize investovali do fotovoltaik a tepelných čerpadel hlavně skupiny s nejvyššími příjmy, a stát je v tom ekonomicky podpořil. Ochranu klimatu nezvládneme bez zdražování fosilních zdrojů – otázka však zní, jak podpořit investice do čistých technologií u těch, kteří na ně sami nemají. Rozklíčovat, o jaké obyvatele se jedná, v jaké jsou životní situaci a co by jim pomohlo mohou také detailní analýzy představených dat.

Problém už vidíme, teď řešení

Řada médií ráda prezentuje klimatické katastrofy a hrozby, důležité bude nicméně odpovědět na praktické otázky české veřejnosti a nabídnout debatu o receptech: co může Česká republika udělat v nejbližších letech pro ochranu klimatu, jak potřebujeme chránit českou krajinu před suchem a povodněmi, jaké výzvy, příležitosti a rizika má pro Česko Zelená dohoda.

Green Deal jako symbol

Jak víme i z dalších průzkumů, Češi a Češky podporují většinu opatření, která jsou reálně součástí balíčku Zelené dohody. Odmítají naopak ta opatření, která se Zelenou dohodou spojují populisté. V české debatě se potřebujeme emancipovat od Green Dealu a začít se věcně bavit o tom, jaké kroky nás v ochraně klimatu čekají a jaké příležitosti obyvatelům Česka přinášejí.

České klima 2024: devět tipů pro praxi #2

Víc než jen klima Ochrana klimatu nikdy nebyla jen ochranou ledních medvědů, tajících ledovců a stoupajících hladin oceánů. Veřejnost chce slyšet, jak ochrana klimatu pomáhá modernizaci Česka, zvýšení kvality života obyvatel, ochraně české krajiny i dalších generací a podpoře ohrožených skupin.

Česká stopa Ochrana klimatu není jen agendou Evropské unie, jak si myslí řada obyvatel, je to náš příběh, kde potřebujeme ukázat silnou českou stopu: příležitosti a rizika pro českou krajinu, česká města a vesnice, české technologie, české firmy, obyvatele České republiky. A jednu oblast ze všeho nejvíc: české příklady dobré praxe.

Pozor na pahánky na smeč Transformace k nízkouhlíkové ekonomice bude komplikovaná a její neodmyslitelnou součástí je – podle plánů České republiky i Evropské unie – podpora nejohroženějších skupin, které by měly problém přechod zvládnout ze svých vlastních úspor či půjček. U opatření, které budou mít sociální dopady, by mělo debatě o zdražování vždy předcházet představení série důvěryhodných a propracovaných receptů, jak pomáhat skupinám ohroženým zejména energetickou, resp. dopravní chudobou.

Pestré hlasy pro různá publika Známe cílové skupiny české debaty o ochraně klimatu. Vidíme jasně, že ne všichni jsou mladí kosmopolité z velkých měst, že takový stereotyp kulhá na obě nohy dokonce i mezi nejvášnivějšími podporovateli a podporovatelkami proklimatických politik. Pokud se má česká debata o ochraně klimatu nejen rozproudit, ale také se nezaseknout na měččinách nedostatku informací a dezinformací, potřebujeme, aby se vyprofilovali důvěryhodní ambasadoři a ambasadorky, kteří umí oslovit různorodé společenské skupiny. Pluralita hlasů osloví různé skupiny – potřebujeme nejen vědce a vědkyně, ale také autentické a přesvědčivé reprezentanty a reprezentantky byznysu, samospráv, politiky a zájmových skupin (skauti, odboráři, myslivci, zemědělci).

2050
INSTITUT

info@institut2050.cz